

מגזין הבולאים בישראל

סיוור בולאי עם משה רימר במהלך אליפות העולם בבולאות "ישראל 2018". במהלך הסיוורם בלטה נוכחותם של בני נוער רבים, שהשתתפו בהם באופן פעיל והציגו למדריכים שאלות רבות

הצילום באדיבות זהר נוי

מבקרי התערוכה במהלך סדנה בולאית עם הקריקטוריסט והמעצב מישל קישקה בזוכני השירות הבולאי

ההרשמה לכנס יום הבולאות ה־32 בעיצומה

הכנס ייערך ביום חמישי, ה־6 בדצמבר 2018
במלון 'רנסנס' בתל־אביב (רחוב הירקון 121)

- ✓ הכנס יתקיים כמיטב המסורת במהלך חג החנוכה ויכלול הרצאות בולאיות שונות.
- ✓ בתכניית הכנס: הרשמה וחלוקת דף מזכרת (במהלכה יוגש כיבוד קל), ברכות, הענקת פרס למעצב הבול היפה לשנת 2017, הצגת תכנית ההנפקות לשנת 2019, הענקת תעודת בולאי השנה, הכרזת תוצאות משאל הבול והחומת המוצלחים לשנת 2017 והגרלת פרסים. כמו כן תיערך ארוחת צהריים חגיגית.
- ✓ פירוט ההרצאות ותכניית הכנס יימסר במועד מאוחר יותר (ניתן להתעדכן באמצעות אתר האינטרנט של ההתאחדות).
- ✓ דמי ההשתתפות (לחברי ההתאחדות) הינם 140 ש"ח (לאורחים שאינם חברי ההתאחדות – 220 ש"ח). דמי ההשתתפות כוללים ארוחת צהרים חגיגית, קפה, שתיה וכיבוד קל במהלך כל הכנס.

ההשתתפות בכנס מותנת בהרשמה מוקדמת במשרדי ההתאחדות

טלפון: 03-6295547, ת.ד. 3301 ת"א 6103201

לא ניתן להשתתף ללא הרשמה מוקדמת

היריד הבולאי המתחדש: המועדים הקרובים

היריד הבולאי המתחדש, במיקומו החדש באולם האירועים (המרתף) של בית הכנסת "שיבת ציון" ברחוב בן יהודה (בניין 86) בתל אביב, ממשיך את מסורת ירידי הבולאות שהתקיימו בדיזנגוף סנטר קרוב לעשר שנים. היריד הבולאי מהווה מקום מפגש של הערכה, קנייה ומכירה ושיח מקצועי בתחום הבולאות והאספנות.

היריד נערך ביום שני הראשון בכל חודש, בין השעות 12:00-18:00. רשמו לפניכם כי הירידים האחרונים לשנת 2018 יתקיימו בחמישי בנובמבר (5.11) ובשלישי בדצמבר (3.12). באוקטובר לא ייערך יריד בשל חגי תשרי.

הירידים הראשונים לשנת 2019 יתקיימו בשביעי בינואר (7.1), ברביעי בפברואר (4.2) וברביעי במרץ (4.3).

מגזין
הבולאים
בישראל

שביל

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

גליון מס' 111

תשרי תשע"ט – ספטמבר 2018

מחיר: 30 ש"ח מנוי שנתי: 100 ש"ח

מען המערכת לפניות ולמנויים: ת.ד. 3301, ת"א 6103201

טל: 03-6295547 • פקס: 03-5259716

Email: ipf@netvision.net.il • www.israelphilately.org.il

עורך ראשי: איתמר עצמון

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס, שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

אליפות העולם בבולאות "ישראל 2018":

בולאות במיטבה באליפות העולם בבולאות

"ישראל 2018" / איתמר עצמון. 3
"ישראל 2018" – מורה נבוכים /

איתמר עצמון. 7

ריאיון בולאי:

בולאות ממרום הנשיאות / איתמר עצמון . . . 13

תולדות הדואר של ארץ ישראל:

"חבילה פוליטית": שירות דואר החבילות

בתחומי הממשל הצבאי [חלק ראשון] /

ד"ר יוסף ואלך ואיתמר עצמון 15

בולאות ברשת:

ערכים בולאיים באנציקלופדיה

החופשית "ויקיפדיה". 21

בולאות מעבר לים:

רשמים מתערוכות המסגרות הבודדות

בסלובניה / ד"ר אליעזר (לס) גלסמן. 22

הצעות להנפקות חו"ל:

בולים לקיץ / רן ברש. 23

בולאות במסדרונות בית הספר:

בולאים צעירים בבית הספר "בן גוריון". 24

עדכון קטלוג בולי ישראל. 25

חותמות דואר ישראל. 29

בולאות במיטבה באליפות העולם בבולאות "ישראל 2018"

תערוכת הבולים הבינלאומית "ישראל 2018" שהסתיימה לא מכבר, ריכזה תחת קורת גג אחת כמה מהאוספים החשובים ביותר בעולם • התערוכה המוקפדת כללה תצוגות מגוונות בסטנדרטים בינלאומיים גבוהים, ומשכה אחריה כמות רבה של מבקרים, ביניהם ילדים ובני נוער רבים • הצלחת התערוכה מעידה כי לא לחינם זוכה ישראל למעמד של מעצמה בולאית

מאת: **איתמר עצמון***

בשלב בו רבים גמרו בדעתם כי נסתם הגולל על גורל התערוכה, המשיכו מארגניה לפעול ללא לאות לקידומה, והודות לניסיונותיו הברוכים של מנהל השירות הבולאי הנכנס אלחנן שפירא, אושר התקציב לתערוכה בינלאומית בישראל. שמחתם הרבה של מארגני התערוכה לנוכח הבשורה המפתיעה, הוחלפה באחת בלוח זמנים צפוף וקדחתני. בפרק זמן קצוב של כתשעה חודשים היה עליהם לכוון תערוכה ברמה בינלאומית מן היסוד. המשימות היו רבות, התקציב היה דל, והשאיפות היו גדולות: להביא לעיר הקודש את אוספי הבולים האיכותיים ביותר מכל קצוות הגלובוס.

וראי 'שבל' אשר עקבו אחר הגיליונות האחרונים של המגזין, ודאי זוכרים כי עד לפני שנה רבצה עננה כבדה מעל האפשרות שתתקיים בישראל תערוכת בולים בינלאומית לרגל ציון שנת השבעים לעצמאותה. מועד חגיגות השבעים החל להתקדם בצעדי ענק ותקציב לקיום התערוכה לא היה בנמצא, ולנוכח הסיכויים הקלושים לקיום התערוכה, הדעה הרווחת הייתה שתערוכה מעין זאת היא אינה אלא בגדר פנטזיה.

טקס גזירת הסרט של התערוכה, מיד לאחר טקס הפתיחה המרהיב. מימין לשמאל, מנהל השירות הבולאי מר אלחנן שפירא, סגנית ראש עיריית ירושלים הגברת יעל ענתבי, מנכ"ל משרד התקשורת מר גתי כהן, יו"ר דירקטוריון דואר ישראל מר חזי צאיג ומנכ"ל חברת דואר ישראל מר דני גולדשטיין

המונים צובאים על שערי האולמות ביום הראשון לתערוכה

* חלק מהתמונות במאמר באדיבות זהר נוי.

בריתוק אחר הסיורים המודרכים, אשר יצאו אחת לחצי שעה, ופנו למתנדבי התערוכה עם שאלות שונות ומעוררות מחשבה. בשונה מהתערוכות הקודמות, אליהן הגיעו בני נוער במסגרת סיורים מטעם בית הספר, בתערוכה הנוכחית מחלקת החינוך בעיריית ירושלים לא הספיקה להכין סיורים של תלמידי בתי הספר, בשל לוח הזמנים הצפוף. ההנחה המקובלת הייתה ש"ישראל 2018" תהא "תערוכה למבוגרים", עם מיעוט של בני נוער. בשונה מקו מחשבה זה, בלטה התערוכה בשיעור גבוה של בני נוער, ילדים ומשפחות צעירות, אשר סקרנותם להרחיב את אופקיהם ולחוות את ההיסטוריה מזווית שונה ממה שהם מכירים, הובילו אותם לבקר בתערוכה, ולהשתתף בסיורים המודרכים הרבים, אשר יצאו בגרסה למבוגרים ובגרסה לצעירים.

המדריכה המיתולוגית רבקה ליבוביץ' בשעת סיור לילדים במהלך התערוכה

למרות החשש שפרק הזמן הקצוב ירתיע את בכירי האספנים בעולם להשתתף בתערוכה, מיד עם ההכרזה על קיומה בקשות רבות החלו לזרום למשרדי התאחדות בולאי ישראל. תופעה זאת מהווה עדות למוניטין הבינלאומי שיצא לבולאות הישראלית בעולם. הודות לבולאי ישראל, אשר בין שורותיהם ניתן למנות כמה מבכירי האספנים בעולם, וכמה מהשופטים בדרג הרם ביותר, יצא שמעה של הבולאות הישראלית בעולם, ואספנים בכירים מכל העולם ביקשו להשתתף בתערוכה הנערכת במעצמה הבולאית.

חבר השופטים מתרשם מהאוספים בשלב שיפוט התצוגות, במהלך היום הראשון לתערוכה

"ישראל 2018" בלטה בתצוגות בסטנדרטים הבינלאומיים הגבוהים ביותר, וכללה למעלה מעשרים אוספים נדירים שזכו בתערוכות בינלאומיות קודמות במדליית זהב גדול, שהתחרו במסגרת מדור "אלוף האלופים". בתערוכה זאת הוצג לראשונה בישראל ענף איסוף חדש – בולאות מודרנית שמו – המתייחס למחקר על בולים שהונפקו לאחר שנת 1980. מבין התצוגות השונות, בלטו מספר אוספים העוסקים בנושא ההיסטוריה של השואה, כגון האוסף האוסטרלי "במורד התהום – השואה בראי הבולאות", האוסף האוסטרי "גטו טרייזנשטט 1941-1945", אוסף צרפתי בנושא "דואר ממחנות העצורים בצרפת במלחמת העולם השנייה", אוסף מיפן ששמו "הדואר באושוויץ 1939-1945" ועוד כהנה וכהנה.

פסיפס אנושי מגוון

לאחר חודשים ארוכים של עבודה מאומצת, שכללה גיוס תרומות מכל העולם ואיתור נותני חסות, הבאת האוספים לארץ וסידורם בתצוגות, נפתחה התערוכה בטקס רב רושם, במתחם בנייני האומה בירושלים. במהלך חמשת ימי התערוכה, בין התאריכים 27-31 במאי – נתקלו המבקרים בנס בולאי. למרות הפרסום הדל באמצעי התקשורת, צבאו על פתחיה של התערוכה אלפי מבקרים מכל רחבי הארץ, ומקשת רחבה של שכבות הציבור, ויצרו פסיפס אנושי מרהיב, אשר אינו נראה כמותו בתערוכות בולים במדינות אחרות. בין המבקרים הרבים בלטה נוכחותם של ילדים ובני נוער רבים, אשר הגיעו עם בני משפחותיהם והביעו עניין וסקרנות, האיזונו

המבקרים הרב, ובייחוד לאור השיעור הגבוה של בני הנוער: "זאת הפעם הראשונה בה נתקלתי בכמות משמעותית של בני נוער וילדים המבקרים בתערוכה, אשר רכשו בולים, הציצו בסקרנות אחר התצוגות והעלו בקרב הוריהם והמדריכים של מערך ההדרכה שאלות רבות ומעוררות מחשבה. יש לזכור כי תלמידים אלה הגיעו במסגרת ביקור משפחתי, ולא מטעם בית הספר, ואף על פי כן הם השרו "אווירת למידה", והיו צמאים לידע".

סיור לילדים במהלך התערוכה

התערוכה בירושלים עוררה בשפירו תובנות שונות. "בני הנוער הרבים בתערוכה מעידים שתערוכות הבולים הן חלק מהפתרון לשאלה כיצד להעביר את מטה הבולאות לדורות הבאים. הודות לרשת האינטרנט ישנם אספנים צעירים רבים, ועל מנת להגדיל את מימדי התופעה, מדינות רבות בעולם יאלצו לאמץ את המודל הישראלי לתערוכה, אשר כולל הדרכה לילדים ולמבוגרים חנים אין כסף, חלוקת בולים בחינם מטעם התאחדות בולאי ישראל, ואוזן קשבת וסבלנות לנוכח השאלות הרבות שהעלו המבקרים. מסגרות התצוגה האינפורמטיביות הפזורות לכל אורך התערוכה, אותן הציבה התאחדות בולאי ישראל עם הסברים על ראשית היווצרות הבול, הנפקת בולי ישראל הראשונים ושלל סיפורים פיקטיביים על בולים אקזוטיים מרחבי העולם, היו פופולאריות ביותר, ובכל ימי התערוכה ראיתי בני נוער ומבוגרים שהתגודדו סביבן. בישראל יש מערך הסברה מצוין לבולאים צעירים שאינו קיים במימדים ובאיכות זאת במדינות אחרות. אמצעי הסברה המכוונים לילדים ולבני נוער יובילו לגידול במספר האספנים. כך, למשל, לדעתי יש לתרגם לאנגלית את ההגדה הבולאית של פסח ומגילת אסתר הבולאית שחיבר משה רימר, וללמוד מהישראלים כיצד מנגישים את הבולאות לבני נוער". שמואל רותם, אשר התנדב בכל ימי התערוכה בדוכן של התאחדות בולאי ישראל בכניסה לתערוכה, יצא מהתערוכה עם תובנות מעניינות: "היו תערוכות גדולות ועמוסות יותר מבחינה כמותית, אבל "ישראל 2018" הדגימה שהאיכות היא הקובעת ולא הכמות. במשך ימי התערוכה יצאו הדרכות רבות בתדירות גבוהה, שמשכו אחריהן מבקרים רבים. לא היו ציפיות רבות לכמות המבקרים, ואף על פי כן ראינו בחמשת ימי התערוכה מבקרים רבים יותר ממה ששיעורנו ושנערנו שיעורנו".

השילוב בין הקהל הרב והמגוון תחת קורת גג אחת עם בכירי הבולאות בעולם, והאווירה הצעירה והתוססת שהשרו בני הנוער הרבים שהתבוננו בתצוגות בעיניים סקרניות, יצר את הרושם שהבולאות בישראל חיה ובוטטת. אורחים מחו"ל שהשתתפו בתערוכה סיפרו כי עבורם זוהי התערוכה הראשונה בה הם נתקלו בשילוב בין איכות בולאית גבוהה עם קהל רב כל כך.

"ישראל 2018" זכתה לתגובות נלהבות, הן מצד השופטים, הקומיסרים, המציגים הבכירים שפקדו את התערוכה, הסוחרים והמתנדבים, והן מצד הקהל הרחב. קהל זה כלל אספנים מסורים, אספנים "בהילוך נמוך" ואנשים שאינם אספני בולים, שהגיעו לפקוד את התערוכה ולנסות לפצח את התעלומה, מהו סוד הקסם של פיסות הנייר המסתוריות, אשר מושכות אחריהן מיליוני אנשים מרחבי העולם, כבר למעלה מ-170 שנה.

אורחים מחו"ל שהשתתפו בתערוכה סיפרו כי עבורם זוהי התערוכה הראשונה בה הם נתקלו בשילוב בין איכות בולאית גבוהה עם קהל רב ומגוון כל כך

סוחר הבולים יאן שפירו מבית המכירות היוקרתית "ספינק", אשר שהה בכל חמשת ימי התערוכה והתבונן בה מנקודת מבטו של סוחר, הביע בפנינו תדהמה רבה לנוכח הסטנדרט הבינלאומי הגבוה של התצוגות. "הרמה הגבוהה של התצוגות מפליאה. לא רואים בתערוכות בולים בינלאומיות ריכוז רב כל כך של תצוגות ברמה כזאת. הסטנדרט הבינלאומי ראוי לציון. מעבר לכך, התערוכה ערוכה באופן ידידותי למשתמש, קל לסייר ולהתמצא בה, היא מגוונת וכוללת אוספים מעניינים ויוצאי דופן. ביחס לתערוכות אחרות, זוהי תערוכה המהווה מודל לרמה הגבוהה ביותר".

תורים ארוכים השתרכו מאחורי דוכן התאחדות בולאי ישראל במהלך התערוכה

שפירו הוא סוחר בולים ממוצא יהודי המתגורר בלונדון. לדבריו, "קיים שיעור ניכר של אספנים יהודים בלונדון. היהודים מטבעם הם אספנים סקרנים מאוד, חוקרים לעומק, ובעלי כישורים רבים. מהיכרותי עם האספנים הישראליים, אלה אספנים מוכשרים במיוחד ומעוררי השראה". שפירו הביע פליאה רבה לנוכח מספר

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-456-9508

אגף הספרות בתערוכה כלל כתשעים כתבי עת, קטלוגים ומחקרים בולאיים במגוון רחב של נושאים

ונסיים עם דברי הילד דוד בן האחד-עשרה לשאלתנו מהן חוויותיו מהתערוכה: "היה מסקרן מאוד לראות כל כך הרבה בולים ממקומות שונים בעולם. היום גיליתי שאם מתבוננים בבול ושואלים על כל מה שלא ברור לנו, אפשר ללמוד דברים שמעולם לא ידעתי שקיימים", ואחותו תמר הוסיפה: "כשאהיה גדולה ארצה להיות חוקרת בולים ולחפש אחר בולים אבודים במסעות בכל רחבי העולם".

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ

TEL-AVIV STAMPS (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים * מנדט * מנהלת העם * דאר עברי
ישראל * חו"ל * יודאיקה * גלויות * ספרים

קטלוג מאוייר חינם

Web: telavivstamps.com • E-Mail: tastps@gmail.com

ת.ד. 16218 תל אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

"ישראל 2018" – מורה נבוכים

מאת: איתמר עצמון

לענף בולאי מסוים ומיועדות לאספנים המתמקדים בענף זה, כגון "אליפות אירופה לבולאות נושאית". תערוכות אלה מהוות תחרות בין אספנים פרטיים (ולא של אוספים לאומיים וממשלתיים), אשר מארגנים את האוסף שלהם במסגרת מקובלת, לפי כללים ידועים מראש, לשיפוטו של חבר השופטים. כל אוסף מוצג במתכונת של תצוגה בולאית נפרדת, המורכבת ממספר מוגדר של מסגרות תצוגה. בישראל התקיימו בעבר תערוכות בולים ברמות שונות (לרבות תערוכה בינלאומית שנערכה בתקופת המנדט הבריטי בשנת 1945). תערוכות בולים עולמיות בחסות האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה-FIP) נערכו בעבר בגבולות מדינת ישראל, לראשונה בשנת 1957, לאחר מכן בשנת 1974 (תערוכה זאת תוכננה להיערך בשנת 1973 ונדחתה בשל מלחמת יום הכיפורים), ובשנת 1986. בשנת 1998, לרגל שנת היובל לעצמאות המדינה, נערכה לראשונה בישראל תערוכה עולמית עם מדור "אלוף האלופים". בשנת 2008, לרגל שנת השישים לישראל, נערכה תערוכה עולמית עם מדור "אליפות העולם בבולאות". "ישראל 2018" שהסתיימה זה עתה הייתה תערוכה עולמית מתמחה עם מדור "אליפות העולם בבולאות".

לתערוכת בולים עולמית מוזמנים מציגים מכל המדינות החברות באיגוד הבינלאומי לבולאות – המונה למעלה מתשעים מדינות שונות – והיא כוללת בחובה את כל ענפי התחרות השונים. קיימת האפשרות, כמו ב"ישראל 2018", שבתחרות עולמית לא יופיעו כל אגפי התחרות אלא חלק מהם (תערוכה מסוג זה מכונה תערוכה עולמית מתמחה – SPECIALIZED WORLD EXHIBITION). במקרים אלה, חלה חובה שהתערוכה תכלול את אגף הבולאות המסורתית ואת אגף תולדות הדואר, כיוון ששני אגפים אלה כוללים את רוב האוספים בכל המדינות הרשאיות להשתתף בתערוכות עולמיות, שעמדו בתנאי רף המינימום להשתתפות בתחרות זאת. מבחינת גודלה הפיזי, "ישראל 2018" הייתה תערוכה בינונית,

ישראל 2018 הייתה פסגה בולאית עשירה בתוכן, בה הציגו מיטב האספנים בעולם מאות פריטים בולאיים עתירי משמעות, אשר קצרה היריעה מלתאר את כולם. עבור האספנים שלא עלה בידם לפקוד את התערוכה – וכן עבור אלה שנכחו בתערוכה ויצאו ממנה עם שאלות שונות – ריכזנו הסברים שונים וטעימות מן התערוכה, מעין "סיור מודרך".*

מהי "אליפות העולם בבולאות"?

מבין תערוכות הבולים השונות הנערכות בעולם, מתקיימת אחת למספר שנים תערוכה ברמה הגבוהה ביותר – תערוכת בולים עולמית, הידועה כ"אליפות העולם בבולאות".

כדי להבין מהי משמעותה של תערוכה עולמית, יש לעמוד תחילה על פשרה של תערוכת בולים תחרותית וממה היא מורכבת. ברחבי העולם ישנם אספני בולים רבים, חלקם חובבנים ומקצתם בולאים מקצועיים, המקדישים מחשבה ומשאבים רבים על מנת להרכיב אוסף המייצג נישא בולאית כלשהי, על כל היבטיה השונים. כדי לדרבן אספנים אלה לשפר את אוספיהם ולתת להם במה ראויה להציג את פירות עמלם בפני אספנים אחרים, מתקיימות ברחבי העולם תערוכות בולים שונות.

ברכת נשיא המדינה ראובן ריבלין לרגל תערוכת "ישראל 2018" אשר הוקרנה בטקס הפתיחה

בכל שנה נערכות תערוכות בולים ברמות שונות, כגון תערוכות לאומיות, בהן מציגים אספנים תושבי המדינה את אוספיהם, ותערוכות לאומיות בהשתתפות בינלאומית, ותערוכות המוקדשות

* חלק מהתמונות במאמר הן באדיבות בן נתנאל. המאמר מבוסס בחלקו על הסיור שערך משה רימר במהלך התערוכה.

הקהל הרב גדש את האולם בטקס הפתיחה המרהיב

אחת מחוליות חבר השופטים במהלך השיפוט ביום הראשון לתערוכה

הנושא, כך ציונו בסעיף הבנת החומר יהיה גבוה יותר. פריטים שהשיגו ניקוד גבוה היו, למשל, מעטפות מסחריות שנשלחו ליעדים נידחים ואקזוטיים, עם חותמות ביטול ברורות ולא מרוחות, ועם העדפה לביול מעורב. מעטפות עם ביול מעורב וצירופים של בולים שונים נעשו בתקופות מעבר בין בולים או בתקופה של שינויים בתעריפי הדואר, או כאשר אזל מלאי הבולים מסניף הדואר, ועל הפקיד היה להרכיב צירוף של בולים עבור תעריף המשלוח.

כלל המפתח בשיפוט הוא שעל האספן להציג מגמת השתפרות בין התערוכות השונות. על האספן אפוא לפעול לשיפור התצוגה על פי הקווים המנחים וההערות שקיבל מחבר השופטים. על כן, הציון של אספן שאינו מפגין מגמת שיפור בין התערוכות השונות, עלול להיפגם.

בשלב שיפוט התצוגות, מתחלקים השופטים לצוותים ובוחנים את האוסף מקרוב, לאחר שקיבלו מראש את תכנית האוסף. בדרך זאת ניתנת לשופטים האפשרות להתחקות אחר פריטי המפתח של התצוגה – הפריטים הנדירים והחשובים ביותר המופיעים בכל אחד מהאוספים. ככל שפריטי המפתח באוסף נדירים וחשובים יותר, ושלמים ככל הניתן, כך עולה האוסף ברמתו.

גיליונית זיכרון אוסטרלית לרגל התערוכה. פריט זה, שהינו סוג של "בול אישי" (הדפסת צד על גיליונית דואר), נמכר בדוכן "מקס שטרן" בתערוכה. בהודעה של "מקס שטרן" נטען שכל יום יימכרו רק 100 עותקים מהגיליונית

עם כ-1,100 מסגרות תצוגה, אולם לא הכמות היא הקובעת אלא האיכות: בתערוכה זאת התחרו טובי האספנים מרחבי העולם עם האוספים הרציניים ביותר, והוצגו בה פריטים שהינם משאת נפשו של כל אספן בולים. תערוכה זאת הייתה אירוע מכובד בקנה מידה בינלאומי, ולקחו בה חלק נציגים מ-70 מדינות, עם שופטים בולאיים מ-58 מדינות שונות.

ממה מורכבת תצוגת האוסף וכיצד מתבצע השיפוט?

אספן המעוניין להציג את האוסף שלו בתערוכה, מתבקש לארגן אותו על פי כללים מקובלים ובמספר מוגבל של מסגרות תצוגה. כללים אלה נועדו להוביל את האספן להציג את הפריטים החשובים ביותר באוסף באופן מוגבש ומסודר. כל תצוגה כוללת עד שמונה מסגרות תצוגה, בהתאם לניקוד שנקבע לה בתערוכות קודמות. מסגרת תצוגה כוללת בחובה 16 עמודי A4 (או לחלופין, 8 עמודי A3). "ישראל 2018" הופיעו תצוגות בנות 5 או 8 מסגרות. אספנים שתצוגתם השיגה מדליית מוזהב גדול (ציון 85 ומעלה), מחויבים להגדיל בתערוכה הבאה את היקף התצוגה ל-8 מסגרות, כחלק מהניסיון לאתגר ולדחוף את האספן לשפר את רמת התצוגה. תצוגות עם פחות מחמש מסגרות לא הופיעו בתערוכה זאת, בהתאם לרף הכניסה בתחרויות בינלאומיות.

מסגרות תצוגה בתערוכה

לכל אוסף קיים תיק מעקב, בו מרוכזים ההישגים שקיבל בתערוכות קודמות. כשאספן נרשם לתערוכה, עליו להציג את תיק המעקב עם הרזומה של האוסף.

במהלך היום הראשון לתערוכה ביצע חבר השופטים את שיפוט האוספים השונים. מטבעה של תערוכה עם האוספים הטובים ביותר, הציון הממוצע של התצוגות היה גבוה מכל תערוכה אחרת.

שיפוט התצוגות מבוסס על שקלול של מספר קריטריונים, כגון רמת הידע הבולאי שהאספן הפגין באמצעות התיאורים המלווים את הפריטים בתצוגה, הבנת הנושא לעומקו והכרת החומר הבולאי הקיים בנושא. הבנת החומר נמדדת לפי הפריטים שהמציג בחר לשבץ בתצוגה. ככל שהפריטים בתצוגה חשובים ומהותיים להבנת

במסגרת אגף זה מתמודדים האוספים הגבוהים ביותר בתואר "אלוף האלופים". זהו אגף תחרותי נפרד אשר נשפט בפני עצמו. אגף אליפות העולם בבולאות נבדל מבחינת אופן השיפוט מיתר אגפי התערוכה. אספן המציג את אוספו בכל אחד מאגפי התערוכה נשפט ביחס לעצמו ולא ביחס למציגים אחרים (וישנה אפוא אפשרות תאורטית שכל התצוגות יזכו בציון זהה, מפני שכל תצוגה נשפטת ביחס לעצמה). בשונה מכך, באגף אליפות העולם בבולאות מתמודדים האספנים על תואר אלוף העולם בבולאות, ולכן נשפטים ביחס לרמת האוספים האחרים המתמודדים באגף זה. מציגים באגף זה מדורגים ביחס לאוספים אחרים, ולא מקבלים אפוא ציון מספרי, בשונה מיתר אגפי התערוכה. האוסף שקיבל את מירב קולות השופטים יזכה בתואר "אלוף האלופים".

מהו אגף הכבוד?

בכניסה לתערוכה, בחדר הלובי שלפני אולמות התצוגה, נתקלו המבקרים ב"אגף הכבוד". אגף זה שמור ליחידים הסגולה שזכו בעברם בפרס התערוכה, המכונים חברי "מועדון פרס הגרנד פריז", אשר התבקשו להציג פריט יחיד ומיוחד מאוספיהם. אגף זה נועד להעניק למציגים בדרגה הרמה ביותר כבוד והערכה לנוכח הישגם המרשים, ועל מנת לאפשר למבקרים לטעום מהפריטים הבולאיים הנדירים ביותר.

דוגמא לפריט זה היא מעטפה עם ביול מעורב משנת 1870, המקפלת בחובה סיפור היסטורי רחב יריעה. בשנת 1870 פרצה מלחמה בין הקיסרות הצרפתית השנייה לבין ממלכת פרוסיה ומדינות גרמניות נוספות, הידועה כ"מלחמת צרפת-פרוסיה". במהלך המלחמה הטילו הגרמנים מצור על פריז. בשל המצור נותק הקשר בין תושבי פריז ליתר התושבים, ונוצר אפוא צורך להעביר דברי דואר ומכתבים מפריז בדרכים בלתי שגרתיות. על מנת להוציא מכתבים מהעיר הנצורה הגו תושבי פריז פטנט: לשלוח את הצרורות וחבילות המכתבים שנאספו בדואר באמצעות כדורים פורחים, ולשגר אותם לאוויר בחסות החשיכה, על מנת למנוע מהתותחנים הגרמנים לזהות את הבלונים ולהפיל אותם. האתגר להכניס מכתבים לתוככי העיר מורכב עוד יותר. לשם

מהי משמעות המדליות והפרסים השונים?

בתום השיפוט, כל אוסף קיבל מדליה ברמה שונה, שנקבעה לפי הציון הסופי שהעניק חבר השופטים. המדליה הגבוהה ביותר שניתן לקבל בתערוכה היא "זהב גדול", המיועדת לאספנים שקיבלו ציון של 95 ומעלה. בנוסף למדליה זאת ישנן מדליות נוספות, לפי הסדר הבא: מדליית זהב (עבור ציון 90-94), מוזהב גדול (85-89), מוזהב (80-84), כסף גדול (75-79), כסף (70-74) ומדליית ברונזה (65-69). אוסף שקיבל ציון נמוך מ-65, יזכה את בעליו בתעודת השתתפות. בנוסף למדליות אלה, בכל תערוכה קיימים מספר פרסים מיוחדים, המוענקים לאוספים בולטים. כך, למשל, השופטים יכולים להעניק לאחד האוספים את "איחולי חבר השופטים", פרס מיוחד שניתן לקבל פעם אחת בלבד. אספן שקיבל את איחולי חבר השופטים יזכה בעדיפות בהצגת האוסף בתחרויות עתידיות על ידי הוועדה המארגנת. כמו כן ניתן לקבל "פרס מיוחד" עבור אוספים שהפגינו שיפור מרשים.

הפרס החשוב ביותר בהיררכיית הפרסים הוא פרס התערוכה, המכונה "פרס הגרנד פריז", אשר מעניק לבעליו יוקרה רבה. אספנים שזכו בפרס זה נכנסים למועדון "פרס הגרנד פריז" היוקרתי, ובתערוכות בינלאומיות עתידיות יציגו כמחווה כבוד פריט אחד יחיד לפי בחירתם, לא בהכרח הפריט בעל החשיבות הגבוהה ביותר תחת ידם, במסגרת אגף הכבוד בתערוכה.

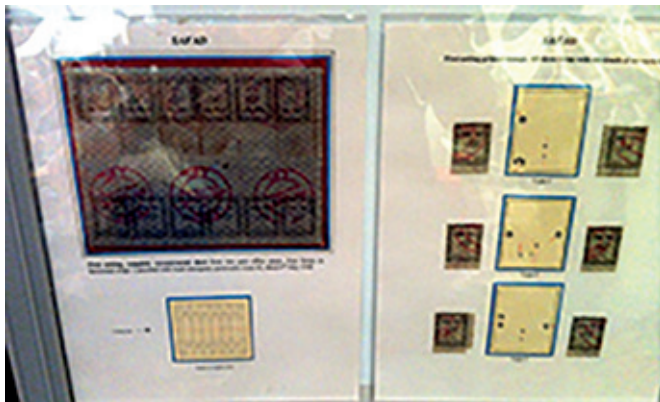

מהו אגף "אליפות העולם בבולאות"?

המדליה הגבוהה ביותר שניתן להשיג בתערוכת בולים היא, כאמור, מדליית זהב גדולה. תקוותו של כל אספן שקיבל מדליה זאת היא לזכות שוב במדליה הנחשקת. כך נוצר מצב בו אוספים ברמה גבוהה מוצגים בתערוכה בזאת אחר זאת, וסותמים את הגולל מאספנים אחרים להתקדם בסולם הדרגות של המדליות. כדי להימנע ממצב זה, נקבע כי אוסף שכבר השיג בעבר מדליית זהב, לבטח ישיג מדליית זהב נוספת ויגרום לאספנים אחרים להתאמץ פחות, בידועין שלא יוכלו להתחרות באוספים הטובים ביותר. לפיכך הומצא אגף האלופים, המאפשר את הצגתם של האוספים הטובים והמפורסמים ביותר בעולם להנאת המבקרים, מבלי לפגוע ביתר המשתתפים.

לדוגמא, אחד האוספים שהוצג באגף זה התמקד בתקופה שקדמה להקמת מדינת ישראל. בשבועות האחרונים לפעילותה של ממשלת המנדט הבריטי בארץ ישראל, סגר הדואר המנדטורי את פעילותו, ואילו הדואר של מדינת ישראל פעל למן ה-16 במאי, לאחר הכרזת העצמאות. בתקופת התפר פעלו שירותי דואר זמניים של המדינה שבדרך, באמצעות סניפים ארעיים במספר מוקדים ברחבי הארץ. סניפים אלה העניקו שירותי דואר לתושבי הארץ, באמצעות שימוש בבולים שהנפיקה הקרן הקיימת לישראל, עליהם הוטבעו חותמות רכב לציון ערכו של הבול.

בתקופה זאת, ובימים הראשונים לאחר הכרזת העצמאות, היו בארץ מספר ערים נצורות – כגון ראשון לציון, נהריה, צפת וירושלים. בחלק מערים אלה הודפסו בולים פרימיטיביים, על מנת לאפשר לתושבים לקיים קשרי תקשורת עם האזרחים הלא מנותקים, פעולה בעלת משקל סגולי רב למורל האזרחים בימים סבוכים ועקובים מדם אלה. בולי צפת, למשל, הודפסו על צדן האחורי התכלכל והמקוקו של מעטפות שהיו בנמצא. ב"ירושלים 2018" הוצגו כמה מהאוספים המקיפים והנדירים ביותר בנושא הערים הנצורות והדואר הזמני שפעל ערב הכרזת העצמאות.

בולים זמניים מצפת הנצורה באחת מתצוגות התערוכה

האגף השני הוא **אגף הבולאות המסורתית**, במסגרתו שם האספן את הבול במרכז התצוגה. שמו של אגף זה נובע מכך שזהו מסלולי האיסוף המקורי שהתפתח לאחר המצאת הבול, אשר קדם למסלולי האיסוף האחרים. במרכזה של שיטת איסוף זאת ניצב הבול – על אופן תהליך ההדפסה, הטעויות שנוצרו במהלך ההדפסה, הגלופות השונות, תשניות ותקלות. עם המצאת הבול רבים שאפו לאסוף את כל בולי העולם, וכך למשל האספן האמיד פיליפ פון פרארי בנה אוסף שנחשב למושלם ביותר בין האוספים הידועים עד מלחמת העולם הראשונה. פרארי הוריש את האוסף למוזיאון הדואר בברלין, ולאחר מלחמת העולם הראשונה הוא הוחרם על ידי הצרפתים, כחלק מפיצויי המלחמה שדרשו מגרמניה. האוסף נמכר על ידי הצרפתים בשורה של מכירות פומביות. אספנים המחזיקים בבולים אלה מתגאים כיום בהצגתם כ"אקס-פרארי".

במסגרת אגף הבולאות המסורתית בוחר האספן תחום מסוים, בול או סדרה, ומנתח אותו לעומק, סביב התשניות והגרסאות השונות: החל מניסיונותיו הראשונים של האמן ליצור את הסקיצות

כך הובאו כלובים של יוני דואר, אשר נשאו בחובן מכתבים, בתקווה שיניחו את המכתבים בפריז, ומשם יועברו המכתבים לתעודתם על ידי עוברי אורח, על פי הכתובת המופיעה על גבי המכתב. שיטה זאת נחלה הצלחה חלקית ויונים רבות לא עמדו במשימתן. בשל כך הוחלט על שיטה אחרת: לתחוב את חבילות המכתבים בתוך חביות מתכת, ולהשליך את החביות לנהר של פריז, כך שזרם המים יוביל את החביות מחוץ לגבולות העיר והן יותרו על ידי צרפתים באזורים שאינם נצורים.

כדי לטרפד את התכנית לקיום תקשורת מכתבים מפריז, ארבו הגרמנים ופרסו רשתות בתוך הנהר במטרה לתפוס את החביות. במבצע זה איתרו הגרמנים חביות מתכת רבות, אולם חבית אחת חמקה מתחת ידם ונקברה בבוץ, ולא אותרה במשך שנים רבות. לפני כארבעים שנה נחשפה במפתיע חבית זאת, עליה הוטבעה חותמת נושאת התאריך "1870". המכתבים שנכללו בחבית זאת, שהייתה אטומה ולא חלחלו מים לתוכה, נשאו ביול סטנדרטי, פרט למכתב אחד עם צירוף חריג של ביול מעורב – וזוהי המעטפה הייחודית ביותר שהתגלתה בחבית הנדירה. מעטפה זאת לקוחה מאוספו של חבר מועדון הגרנד פרי ז'אן ורוז משוויץ.

המעטפה הנדירה כפי שהופיעה באגף הכבוד בתערוכה

מאיזה אגפים הורכבה התערוכה?

כמו בכל תערוכת בולים, על מנת לסייר בין מסגרות התצוגה, יש להכיר את אגפי התערוכה השונים ומשמעותם. "ישראל 2018" כללה מלבד אגף אלוף האלופים ואגף הכבוד את האגפים הבאים: האגף הפותח, שהוקדש לנושא ארץ ישראל ויודאיקה, אגף הבולאות המסורתית, אגף תולדות הדואר, אגף הבולאות המודרנית ואגף הספרות הבולאית.

למרות שהמגבלות התקציביות לא אפשרו להוסיף לתערוכה אגף תחרותי של בולאות נושאת, דווקא באגף אלוף האלופים השתתף האוסף הנושאי של ד"ר יהושע מגר בנושא החקלאות, שזכה בעבר בשלוש מדליות זהב גדולות בתערוכות של האיגוד הבינלאומי לבולאות.

האגף הפותח את התערוכה, לאחר אגף אלוף האלופים ואגף הכבוד, וכיאה לתערוכה הנערכת בתחומי מדינת ישראל, היה **אגף ארץ ישראל ויודאיקה**. באגף זה הוצגו כמה מאוספי הבולים החשובים ביותר בהקשר של תולדות ארץ ישראל וכן אוספי יודאיקה, לרבות אוספים נדירים ועתיירי-משמעות בנושא השואה.

ליישום. בשונה מהשיטה המקובלת, הציע היל כי שולח המכתב יישא בהוצאות המשלוח, ולא המקבל, מתוך התפיסה שהאינטרס למשלוח המכתב והגעתו לנמען הוא של השולח. על מנת לחסוך את הגעתו של השולח לסניף הדואר והמתנתו בתור עבור שליחת המכתב, הגה היל את הרעיון ששירותי הדואר ימכרו קבלות קטנות בתעריפים שונים, כך שהשולח יוכל לרכוש מספר קבלות, וכשירצה לשלוח את המכתב, כל שיישאר הוא להדביק את הקבלה על המעטפה ולשללה בתיבת הדואר. קבלה קטנת מימדים זאת נקראה בול דואר. כחלק מרפורמה זאת בוטל תעריף המשלוח שנקבע לפי מספר הדפים והונהג עריך אחיד – וכך התפשט השימוש במעטפה, שקודם לכן לא נעשה בה שימוש מפני שנחשבה חלק ממניין הדפים שנשלחו. קביעת תעריף המשלוח לפי אזורים ולא לפי מספר הדפים, אפשר אפוא דיסקרטיות רבה יותר, שכן המכתב הוכנס למעטפה וכך לא הייתה באפשרותו של הדואר לקרוא את תוכנה.

בול הדואר הראשון הוכנס לשימוש ב-1 במאי 1840, ונקרא ה"פני השחור", על שם צבעו וערכו. בול זה הודפס במיליוני עותקים, עדות לממדים הרחבים שתפסה הרפורמה, וכיום ניתן להשיגו בקלות יחסית, והוא לא נחשב נדיר במיוחד. שנה לאחר המצאת הבול הוחלף צבעו לאדום – כדי להימנע מהתופעה שהייתה חזון נפרץ, שאנשים הסירו את הבול מהמעטפה והעבירו אותו למעטפה אחרת, על מנת לחסוך בהוצאות המשלוח, תוך ניצול צבעו השחור, שלא אפשר לדוורים להבחין כי הבול כבר נחתם ונפסל לשימוש.

אגף נוסף התמקד בנושא **תולדות הדואר**. המציגים באגף זה אינם מרכיבים את האוסף סביב בול מסוים – אלא סביב מכתבים. מהותו של אגף זה היא להתחקות אחר צורותיו והיבטיו השונים של הדואר בראי המכתבים – על מנת לשפוך אור על נתיבי הדואר ודרכי ההגעה, התעריפים למשלוח מכתבים, הסכמי הדואר בין המדינות ועוד. האספנים המתחרים באגף זה נדרשים לתכונות של היסטוריון, החוקר ענף מסוים לפי ממצאי התקופה. היות שאגף זה לא מתמקד בבולים עצמם אלא במכתבים – ניתן למצוא בין התצוגות מכתבים מהעידן הקדם-בולאי – כלומר מכתבים שנשלחו טרם המצאת הבול, לרבות מכתבים מימי הביניים, מהמאות ה-12-13 לסה"נ.

באגף זה מתמקד האספן בסיפורים ההיסטוריים המסתתרים

השונות, הגהות הדפוס, השגת חלקי גיליונות גדולים ככל הניתן וכיו"ב. על מנת לאתר את מגוון התשניות השונות נדרש האספן לבצע מלאכת ליקוט ואיתור של הפריטים ממקורות שונים, כגון סוחרים ומכירות פומביות. כיוון שהאוספים באגף זה מתייחסים לרוב לבולים מסוף המאה התשע-עשרה, מלאכת הליקוט הינה מורכבת ומצריכה סבלנות והתמדה, ועשויה להימשך שנים ארוכות. לדוגמא, בול ה"פני השחור" שהופיע בשנת 1840 והיה הבול הראשון בהיסטוריה, הודפס בגיליונות של 240 בולים, ולמרות שבול זה אינו נדיר במיוחד, לא נותר ממנו גיליון שלם. לכן, האספנים של בול זה תרים אחר צמדות של בולים, גדולות ככל הניתן, מחלקי השונים של הגיליון. לפני כחמישים שנה, במהלך שיפוץ של אחוזה בבריטניה, התגלתה הצמדה הנדירה ביותר של בול זה, אשר הוטמנה מאחורי מראה. בעליה של המראה תחב לתוכה צמדה זאת, על מנת למנוע ממנה להתנדנד – ומבלי משים שימר את הצמדה הנדירה ביותר של הבול הראשון בעולם.

המצאת הפני השחור שינתה את פני ההיסטוריה של הדואר. בול זה הוא ביטוייה המרכזי של רפורמה בשיטת הדואר, שפתרה באחת מספר בעיות שהיו קיימות במתכונת שקדמה להופעת הבול. טרם המצאת הבול, שיטת החישוב למשלוח הדואר הייתה מסובכת ודרשה חישובים מורכבים, כללה פריבילגיות לאנשים מסוימים שיכלו לשלוח דואר בחינם, תופעה שהסבה לשירותי הדואר הפסדים רבים, ועוררה חשדות תמידיים מצד האזרחים מפני הדוורים, בשל האפשרות שיגבו מהם תשלום יתר וישלשו לכיסם את ההפרש. בבסיס השיטה שקדמה להמצאת הבול ניצב מקבל המכתב, אשר שילם את מלוא התשלום בעד העברת המכתב אליו. במקרים בהם הנמען סירב לקבל את המכתב, היה הדואר עובד לחינם ופרנסתו נפגעה.

ביטוי ספרותי לבעיה הטמונה בשיטה זאת ניתן למצוא בספרו של סמואל קולרידג', משורר ופילוסוף מתחילת המאה התשע-עשרה, שהיה עד ראיה לאחד ה"חורים" שהשיטה הישנה יצרה. במהלך שהותו בכפר קטן, ובישובו על מפתן ביתו, ראה דוור בפתח הבית שמולו, ואישה מבוגרת יוצאת ממנו. הדוור בישר לגברת כי בידו מכתב הממוען אליה, אולם בשל המחיר הגבוה בעד המשלוח – שילינג אחד, סכום עתק באותם הימים – מיאנה האישה המבוגרת לקבל את המכתב. קולרידג', שהיה אדם אמיד, התערב והחליט לשלם על המכתב בעצמו, ולאחר מסכת של שכנועים והפצרות, התרצתה האישה והסכימה לקבל את המכתב. לאחר שהלך הדוור לדרכו הודתה הגברת לקולרידג', אולם גילתה לו כי קבלת המכתב לא הייתה נחוצה כלל. היא גוללה בפניו את השיטה שבה השתמשו היא ובנה – שולח המכתב – כדי לעקוף את התשלום עבור המשלוח: האם ובנה סיכמו מספר קודים ודרכים לציון הכתובת על גבי המעטפה, על מנת לאפשר לאישה להבין מהו מצבו של בנה, וכאשר קיבלה האם את המכתבים התבוננה באופן שבו הופיעה הכתובת על גבי המכתב, וכך פענחה את מצבו של בנה. סיפור זה פורסם באחד מספריו של קולרידג'.

רולנד היל, מורה בדימוס ששקד בשנותיו המאוחרות על גיבוש תכנית חדשה למערך הדואר, שילב סיפור זה בעבודת המחקר ששלח למשרד האוצר הבריטי, כחלק מניסיונו לקדם את השיטה שהגה. הרפורמה שניסה רולנד היל הייתה יעילה להפליא, ופשוטה

השיר "ירושלים של זהב", אשר בוצע בטקס הפתיחה הייחודי, על ידי להקה שחבריה ניגנו בכלים ייחודיים ובשופר

אגף הספרות בתערוכה כלל כתשעים כותרים שונים, לרבות מגזינים בולאיים, קטלוגים, כתבי עת ומחקרים מקוריים. בתערוכה זאת הוצג לראשונה ענף איסוף חדש – **בולאות מודרנית** – ענף המתמקד באיסוף בולים משלושים השנים האחרונות. בדומה לאגף הבולאות המסורתית, אספנים שהציגו בענף זה התמקדו בהעמקה בבול או בסדרה מסוימת, בחיפוש אחר התשניות והגרסאות השונות. הבולים מאגף זה הינם מהשנים האחרונות, על מנת לעודד אספנים צעירים, שהאמצעים שברשותם לא מאפשרים להם לרכוש תשניות נדירות של בולים מסוף המאה התשע-עשרה, להציג בתערוכות. הסבר מפורט יותר באשר לתחום איסוף זה ומקומו בפתיחת שערי התערוכה למציגים צעירים, ימצא הקורא בראיון שערךנו עם נשיא האיגוד הבינלאומי לבולאות, מר פנג היין טה, המופיע בין דפי גיליון זה.

מאחורי המכתבים. היות שהסכמי הדואר בעבר חייבו שבכל תחנת ביניים יש להחתים את המכתבים שוב, ניתן להתחקות אחר מסלולו של כל מכתב שנשלח בעבר, בשונה מהמכתבים שנשלחים כיום. איתור נתיבי הדואר ומציאת ההבדלים בין נתיבי הדואר שנוצרו במהלך השנים הם כר פורה להבנת תהליכים היסטוריים. כך למשל, מכתבים שנשלחו ללטרון בשנים 1948-1967, בהן הייתה חלק מהממלכה הירדנית, עברו דרך ירדן, נשלחו למרכז המיון בעמאן ומשם לבית הדואר של ירושלים הירדנית. מכתבים שנשלחו ללטרון לאחר מלחמת ששת הימים הועברו ישירות לדואר ישראל, אולם מכתבים שנשלחו בתקופת התפר וכבר הגיעו למרכז המיון בעמאן הועברו לירושלים הישראלית בנייתוב שונה. ניתוב נדיר זה מגולל את סיפורה של המלחמה בפריזמה של נתיבי הדואר.

עשה טוב: לזכרו של צבי טוב ז"ל

בני נוער מתגודדים סביב דוכן הבולים של צבי טוב ז"ל בתערוכת "ישראל 2018"

מוביל בארץ מבחינת מידע, בעיקר בבולי ישראל וכאטלס בולאי בינלאומי... את העבודה על קטלוג החותמות באתר אני רואה כהרכבת פזל ענק על סמך תעודות וממצאים, עבודה המתאימה לאופי שלי... מלבד ההתעסקות שלי בבולים אני אוהב נגרות ומלאכת יד, ומעביר זמן רב בטוילים רגליים, בעיקר עם דגש על נופים וטבע בשילוב פעילות אתגרית".

לפני מספר שבועות התבשרנו על מותו בטרם עת של **צבי טוב ז"ל**, מנהלו של "בית טוב – בולים לאספנים", במהלך טיול בהרי האלפים השווייצריים.

במשך שנים רבות היה צבי סוחר בולים אשר מיקד את עבודתו בעיקר סביב בולים לילדים. באמצעות אריונות הבולים האטרקטיביות והזולות שלו, ואתר האינטרנט האינפורמטיבי והידידותי למשתמש, תרם צבי תרומה רבה לקידום הבולאות בקרב בני הנוער.

צבי היה פנסיונר ואזרח עובד צה"ל, ולאחר פרישתו הקדיש את זמנו לשתי אהבותיו הגדולות – בולים וטיולים. צבי ראה בעבודתו ב"בית טוב" תחביב שנועד להביא את אהבתו לבולים לבני הנוער, ומכר מבחר מארזי בולים בשקלים בודדים. דוכנו של צבי בלט בין דוכני הסוחרים בתערוכות הבולים האחרונות, ומשך אחריו קבוצות גדולות של ילדים ובני נוער, חלקם רכשו דרכו את בוליהם הראשונים.

בנוסף לאהבתו לבולים, הקדיש צבי את זמנו לטיולים אתגריים בארץ ובעולם, ובמהלך טיול באלפים השווייצריים, מעד במדרון וקיפח את חייו. על אופיו הייחודי ואהבתו הגדולה לתחביבו ניתן ללמוד מטקסט שכתב:

"יש לי תכונה אחת בולטת של 'עשיית חדש מדברים שאחרים זורקים' בניגוד לרוב של 'עשיית ישן מדברים חדשים'... את האתר 'בית טוב' התחלתי עוד בשנת 1995, כשרוב האנשים עוד לא הבינו את הפוטנציאל הגלום באינטרנט. בתחילה הוא היה ברובו כסקרפטים עם קצת תמונות, וכך התפתח להיות אתר בולאות

בולאות ממרום הנשיאות

ריאיון עם פנג היין טה, נשיא האיגוד הבינלאומי לבולאות, נותן הצצה כיצד נתפסת סוגיית עתיד הבולאות, מנקודת הראות של הדמות הבולאית המשפיעה ביותר

מאת: איתמר עצמון

נשיא האיגוד הבינלאומי לבולאות, מר פנג היין טה (מימין), על רקע אגף הכבוד בפתח התערוכה בירושלים

ארגון כנסים וסמינרים ועוד כהנה וכהנה. פעילויות רבות אלה הן נגזרת של האג'נדה שקבע האיגוד לשנים הקרובות: מחד גיסא לדאוג לרמה גבוהה ונאותה של התצוגות הבולאיות, ומאידך לעודד אספנים חדשים בטיפוח הבולאות ובהשתתפות בתערוכות."

"האיגוד הבינלאומי לבולאות אחראי על שמירה על רמה הולמת של התצוגות הבולאיות, וזהו אחד מתפקידי המרכזיים. לשם כך מעודד האיגוד את נבחרי חבר השופטים להעמיק בידיעותיהם, ומקיים הרצאות על מנת להעניק לחבר השופטים כלים לקביעת ציוני התצוגות, באופן שידרבו וידחפו את המציגים לשפר את רמת

ת ערוכת הבולים הבינלאומית "ישראל 2018" הותירה את פנג היין טה, נשיא האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה-FIP), נפעם. לאורך הקריירה הארוכה שלו, הנפרסת על פני עשרות שנים, הוא ביקר ולקח חלק בארגון של תערוכות בולים רבות – ביניהן תערוכות בינלאומיות ברמה הגבוהה ביותר – ומעולם לא נתקל בתערוכה שאורגנה בפרק זמן כה קצוב, עם הישגים כל כך מרשימים. תפסנו את פנג היין במהלך התערוכה לריאיון על עתידה של הבולאות ועל אתגריו הסבוכים של האיגוד שהוא עומד בראשו, במטרה לשמור על גחלת הבולאות במאה העשרים ואחת.

"בניגוד לתמונה הקודרת שרבים נוטים לאמץ באשר למצבה הנוכחי של הבולאות", פותח פנג היין את הריאיון, "מספרם של האספנים יציב מאוד, והבולאות על ענפיה השונים שוקקת ולא מראה סימנים של דעיכה".

"אמנם, סוכנויות הדואר מדווחות על ירידה חדה בהיקף המכירות. אנו שומעים על מיעוט של אספנים חדשים המצטרפים לשורות הבולאות ונשמעת הטענה שהדור הוותיק והנאמן של אספני הבולים הולך ונכחד. עם זאת, הנתונים שבידי האיגוד הבינלאומי לבולאות מצביעים על יציבות מבחינת הפעילות הבולאית, והירידה בנפח המכירות של סוכנויות הדואר לא מהווה מדד להיקף הקניות שמבצעים האספנים בפועל. המכירות הרבות ברשת האינטרנט מהוות עדות לכך שבענף הבולאות לא קיים רק היצע – אלא גם ביקוש רב."

"אפיקי המידע השונים העומדים לרשותנו מצביעים על כך שכיום אספני הבולים מצטיינים בגיוון רב מבחינת נושאי האיסוף וישנם אספנים מכל שכבות האוכלוסייה. הקהילה הבולאית היא הטרוגנית – ואין גבול לנושאי האיסוף השונים. כמו כן, שיעור האספנים הרציניים והמתמידים מקרב כלל אוכלוסיית הבולאים הוא יציב, והאיכות מבחינת היא הקובעת. קיומם של אספנים איכותיים רבים, המקדישים רבות ממרצם ומזמנם להרחבת אופקיהם הבולאיים ולשיפור תמידי של האוסף שלהם הוא, מבחינתי, המדד הקובע לעניין מצבה האמיתי של הבולאות".

לאיגוד הבינלאומי לבולאות קיימת תכנית מוגדרת ומגובשת לשנים הקרובות. תוכל בבקשה למנות את עיקרי הדברים, ולציין כיצד נקבע סדר היום של האיגוד?

"האיגוד הבינלאומי לבולאות שולח את ידיו לענפים רבים בתוך הבולאות ויש לו תפקידים רבים, החל מפיקוח על רמת התערוכות,

"לאור איכות המוצגים ניתן לקבוע בפה מלא כי 'ישראל 2018' היא תערוכת העשור, בקנה מידה בינלאומי"

רעיונות וקווי מחשבה חדשים. בניגוד לשיח בין אספנים במועדון בולאי אשר נשכח במהירות, לרשת האינטרנט יש יתרון בכך שהיא משמרת את השיחות והדיונים, ומאפשרת לאספנים צעירים לנבור בלחיצת כפתור אחר דיונים וירטואליים – וכך הבולאות נתפסת בעיניהם כאטרקטיבית יותר, ומנת חלקם של צעירים כמוהם".

סיור לילדים ובני נוער במהלך התערוכה

לסיום, מהי התרשמותך מהבולאות הישראלית, לנוכח התערוכה האחרונה ולאור מעמדם של בולאים ישראלים בצמרת הבולאות העולמית – ובכלל זה בחירתו של יגאל נתנאל לדירקטוריון האיגוד?

"ישראל 2018' אכן מצטיינת ברמת האוספים הגבוהה ביותר שיש כיום בנמצא. החלטת האספנים הבכירים ביותר להציג את אוספיהם בתערוכה זאת – לנוכח לוח הזמנים הצפוף וההתראה הקצרה שעמדה לרשותם – מעידה על מעמדה הרם של ישראל כמעצמה בולאית. תערוכה זאת כוללת בחובה כמה מהתצוגות האיכותיות ביותר בעולם, עם אוספים מכל קצוות הגלובוס. לאור איכות המוצגים ניתן לקבוע בפה מלא שזוהי תערוכת העשור, בקנה מידה בינלאומי".

"עם זאת, עוד לפני התערוכה הכרתי את מעמדה הרם של ישראל בפסגת הבולאות בעולם. למרות מימדיה הגיאוגרפיים הצנועים, שמעה של ישראל יצא למרחקים והיא מפורסמת בעולם הבולאי. מישראל יצאו אספנים רבים ורציניים מאוד, עם רמת אוספים מהגבוהות ביותר".

מה המסר שתמצא להביע לבולאי ישראל?

"הבולאות רחוקה מלהיות אפיזודה חולפת. הבולאות הישראלית מהווה הוכחה חיה לכך. בישראל הבולאות פופולארית מאוד, וכמי שביקר בתערוכות רבות בעולם, מספר המבקרים הרב בתערוכה הישראלית הוא לא מובן מאליו. אני קורא לאספנים בישראל לפתח ולשכלל את ענף הבולאות המודרנית – זוהי דרכנו להגדיל כיום את מספרם של האספנים".

האוסף עד התערוכה הבאה. בהקשר הזה, האיגוד חרת על דגלו את השאיפה לרמה הגבוהה ביותר, והאיכות היא נר לרגליו".

סמליל האיגוד הבינלאומי לבולאות

"אולם, האיגוד מודע לכך שאם ימשיך לכוון למעמד הגבוה בלבד – הרי הוא יכרות את הענף שעליו נשענת הבולאות – דור ההמשך. על כן, האיגוד הבינלאומי לבולאות לא מתמקד רק בשכבות העילית של הבולאות – אלא מקצה משאבים ומחשבה כיצד לעודד את האספנים הצעירים. אספנים אלה, מטבע הדברים, הם אנשים שהפרוטה לא תמיד מצויה בכיסם – והם אינם יכולים להרשות לעצמם להוציא סכומי כסף גבוהים עבור התחביב שלהם. אולם, למרות שהתקציב שלהם הינו מוגבל – היצירתיות והנכונות שלהם חסרי גבולות".

"האג'נדה שקבע האיגוד הבינלאומי לבולאות לשנים הקרובות היא, מחד גיסא, לדאוג לרמה גבוהה ונאותה של התצוגות הבולאיות, ומאידך לעודד אספנים חדשים בטיפוח הבולאות ובהשתתפות בתערוכות"

"על כן, האיגוד הבינלאומי לבולאות ייסד לאחרונה אגף חדש בתערוכות הבולים – בולאות מודרנית שמו. אגף זה מוקדש לתצוגות של אוספים משלושים השנים האחרונות, והחומר המוצג בו הוא לא יקר המציאות וניתן להשיגו בשוק במחירים סבירים. אגף זה מאפשר גמישות רבה לאספנים בבחירת האוספים – ובו המחיר של הפריטים לא מהווה מדד עיקרי בקביעת ציון התצוגות – אלא אופן ההגשה והמקוריות שהמציג מפגין".

"ההחלטה להקים אגף זה נובעת מתוך תפיסה עקרונית: האיגוד מתגמש ומכוון לפלחים הצעירים של האוכלוסייה – ורוצה לשדר את המסר שארגון נכון ומחשבה יצירתית הם הקובעים את איכות האוסף – ולא ערכו הכספי. אספן נבון ושאתן יכול באמצעות תקציב דל של עשרות דולרים לחודש ואף פחות – סכום סביר והגייוני שצעירים כיום מוציאים עבור התחביבים שלהם – להעמיד אוספים מעולים".

"כך למשל, זירת המסחר של רשת האינטרנט כוללת בחובה פריטים רבים המתאימים לאגף הבולאות המודרנית והאספנות הנושאת – במחירים השווים לכל כיס. השימוש ברשת האינטרנט בהקשר זה הוא מבורך – שכן האספנים הצעירים משתמשים באינטרנט על מנת להתייעץ ולהעלות רשמים בפורומים השונים – ובאמצעות שיתוף המידע הם מפרים אספנים אחרים ומעלים בפניהם

”חבילה פוליטית”: שירות דואר החבילות בתחומי הממשל הצבאי (חלק ראשון)

מחקר באופני השימוש המגוונים בתוויות החבילה בתחומי הממשל הצבאי בשנים 1967-1994, שופך אור על נהלי הדואר והפוליטיקה הפנימית ביישובי הממשל הצבאי

מאת: ד”ר יוסף ואלך ואיתמר עצמון

רגילים, בהיותן מורכבות משני חלקים הניתנים לניתוק ולתלישה. החלק העליון של התווית, הרחב מבין השניים, הודבק על גוף החבילה, בעוד החלק התחתון, הצר יותר, הודבק על כרטיס החבילה. במאמר זה נדון בשני הסוגים של כרטיסי משלוח החבילות וכן במגוון הרחב של תוויות החבילה. מבחינה גיאוגרפית וכרונולוגית, סיקור זה סובב סביב תוויות וכרטיסי החבילות בשטחי הגדה המערבית (יו”ש), רצועת עזה, סיני ורמת הגולן בשנים שלאחר מלחמת ששת הימים ב־1967 ועד להחלת הסכמי אוסלו ונסיגת צה”ל מרצועת עזה ויהודה ושומרון, והקמת הרשות הפלסטינית בתחומים אלה בשנת 1994.

כרטיסי החבילה

לצורך משלוח חבילה בתוך הארץ, הוכנסו לשימוש בשטחים שני טיפוסים שונים של כרטיסי משלוח חבילות. הטיפוס הראשון (ייקרא להלן A1), אשר היה בשימוש שוטף בישראל, צבעו תכלת וכתרתו “משרד התקשורת – כתב משלוח לחבילה בפנים הארץ”. הטיפוס השני (להלן A2), הוא של כרטיסי חבילה לשימוש הדואר בתחומי השטחים. כרטיס זה עשוי מנייר קרטון חום עבה, ונושא את הכותרת

ואר החבילות הוא שירות שנועד למשלוח חפצים בעלי נפח, אשר מחמת גודלם לא ניתן להכניסם למכתב רגיל. על מנת לשלוח חבילה באמצעות שירות הדואר, יש לגשת לסניף ולמלא טופס ייעודי למשלוח חבילות.* טופס זה, שייקרא להלן כרטיס חבילה (סוג A במאמר זה), היה מורכב משני חלקים, כאשר החלק העיקרי, הגדול מבין השניים, הכיל את כתובת הנמען כפי שמולאה על ידי השולח והוצמד על גב החבילה. החלק הקטן יותר היה ספח הניתן להפרדה, בו הופיעו שם השולח וכתובתו, אשר נשאר בידי השולח כהוכחת משלוח, לביקורת ומעקב.

לאחר מסירת החבילה באשנב, ביצע הפקיד את גביית דמי הדואר והביול, ולאחר מכן תלש תווית מתוך גליל של תוויות המיועדות לחבילות. בתווית זאת (סוג B במאמר זה) הופיעו שם הסניף ומספר סידורי עוקב. תוויות החבילה נבדלות מתוויות הרישום למכתבים

טקס חניכת שירותי הדואר הנע בחוף עזה ובצפון סיני שנערך ב־14.5.1974 בבית הדואר המרכזי באשקלון. במסגרת נסיעת החניכה של קווי הדואר הנע הובאו תיבות הדואר שנקבעו ביישובי עזה ובצפון סיני, עבורם נועדו קווי דואר אלה

כרטיס חבילה ששימש בתוך גבולות מדינת ישראל (מימין) למוט כרטיס חבילה ששימש בשטחי הממשל הצבאי (משמאל)

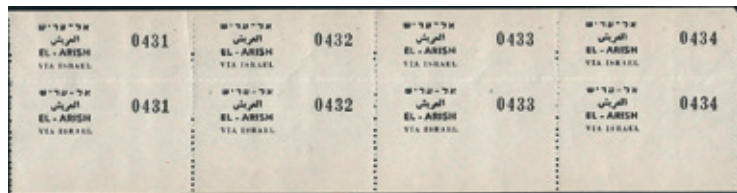
* נציין, כי התהליך המתואר במאמר זה מתייחס לנוהל שהיה נהוג בשנים 1967-1994. במחצית שנות התשעים הופעל נוהל חדש למשלוח חבילות, שונה מהמתואר במאמר זה.

"מפקדת כוחות צה"ל - ממשל צבאי, כתב משלוח לחבילה בפנים הארץ". כמו כן היה בשימוש כרטיס למשלוח חבילה לחו"ל, שהיה זה לכרטיס שהיה נהוג בתחומי ישראל, תוך הטבעת חותמת דינית המציינת כי מקור החבילה ביישובי הממשל הצבאי. בשלהי התקופה הנדונה הוכנסו לשימוש בישראל כרטיסי חבילה חדשים שהודפסו בטכניקה שונה, בהם לא נדון במסגרת זאת.

השימוש בכרטיסי החבילה המיועדים לשטחים (טיפוס A2), היה מוגבל ליישובים הערביים בגדה המערבית. מנגד, בהתנחלויות יהודה ושומרון, וביישובי רמת הגולן וסיני נעשה שימוש בכרטיסי חבילה ישראלים מהטיפוס הראשון (טיפוס A1). אין בידינו דוגמאות המעידות באיזה טיפוס של כרטיסי חבילה נעשה שימוש ברצועת עזה.

תוויות למשלוח חבילות

תוויות החבילה שהוכנסו לשימוש בשטחים הנדונים היו במגוון רחב של טיפוסים. תוויות אלה נחלקות למספר טיפוסים בעלי מאפיינים שונים, ויש להבחין בין תוויות ריקות לתוויות מודפסות. המכנה המשותף לכל התוויות, הריקות והמודפסות כאחת, הוא המספר הסידורי הרץ המוטבע עליהן, בסדר מספרי עולה.

קטע מסליל תוויות לדואר חבילות מאל עריש. בעוד ההפרדה בין התוויות נעשתה באופן אנכי, ההפרדה הפנימית של כל תווית לשני חלקים - החלק הרחב עבור החבילה והצר לכרטיס החבילה - נעשתה באופן אנכי

התוויות הריקות

בין השנים 1968-1969 הוכנסו לשימוש ביישובים הערביים בגדה המערבית תוויות ריקות, ללא כיתוב של שם יחידת הדואר. התוויות הריקות נחלקות לשני טיפוסים, אשר משקפים את המציאות ההתיישבותית בשטחים.

טיפוס I - תווית ריקה עם מספר סידורי רץ בלבד, ללא כיתוב נוסף. תוויות מטיפוס זה הוכנסו לשימוש בשנים 1968-1969 ואילך, ביישובים ובכפרים ערביים באזור הגדה המערבית, ושימשו לאורך השנים כתוויות קבע. כמו כן, תוויות מטיפוס זה שימשו בערים הגדולות בהיעדרן של תוויות מודפסות, בתורת תוויות זמניות.

טיפוס II - תווית ריקה עם מספר סידורי רץ, עם הדפס השם 'ישראל' בעברית ובאנגלית. תוויות מטיפוס זה היו בשימוש בישראל וביישובים ישראליים בשטחים, על פי רוב באופן זמני עם פתיחת יחידת דואר חדשה, ועד להדפסת תווית קבע עם שם היישוב. תוויות ריקות עם מספר סידורי רץ והכיתוב ישראל ידועות במספר ווריאציות: תווית ללא שם היישוב; תווית בה נכתב שם היישוב בכתב יד; תווית בה הוטבע שם היישוב באמצעות חותמת קוד מגומי של מנהל הסניף; תווית ריקה בה שהוחתמה באמצעות חותמת הדואר

יש לציין כי מחקר זה על תוויות וכרטיסי החבילה אינו מקיף דיו, ממספר סיבות. ראשית, בשונה מתוויות הרישום של מכתבים רגילים, אשר מודבקות בשלמותן במעטפה המיועדת לנמען ולא נזרקות על ידי רשויות הדואר, כרטיסי החבילה נשארו בידי רשויות הדואר, ובמרבית המקרים הושמדו. כמו כן, בשונה ממעטפות דואר שנשמרו במקרים רבים על ידי הנמען, הנייר או הקרטון העוטף את החבילה, עליו הודבקה התווית, על פי רוב לא נשמר על ידי מקבל החבילה. על כן, המדגם המהווה את בסיס הנתונים במאמר זה הינו מצומצם, ומתבסס על חבילות עשויות (פילאטליות), לפי בקשת האספן.

שנית, חלק מהדוגמאות עליהן מבוסס מחקר זה הוכנו ביום פתיחת יחידת הדואר, בייחוד בהתנחלויות ובקווי הדואר הנע ביהודה ושומרון. במקרים רבים תוויות החבילה המודפסות, כמו גם תוויות הרישום למכתבים רשומים, טרם היו מוכנות, ובעת פתיחת הסניף נעשה שימוש זמני בתוויות ריקות עד להגעת האספקה של תוויות מודפסות. בחלק מהמקרים נכנסו לשימוש בתקופה המאוחרת תוויות קבע מודפסות, אשר החליפו את התוויות הזמניות מהמים הראשונים להפעלת יחידת הדואר.

החומר העומד ברשותנו עבור מחקר זה לקוח בעיקר מיישובי הגדה המערבית, יהודה ושומרון ורמת הגולן. הדוגמאות שבאמתחתנו מרצועת עזה וסיני הינן בודדות ולא מאפשרות ניתוח והסקת מסקנות כלליות באשר לשימוש בשירות באזורים אלה. נשמח, אפוא, לקבל מהקוראים והאספנים דוגמאות של תוויות קבע מודפסות וכל חומר נוסף מהתקופה המאוחרת יותר. נשתדל לפרסם חידושים אלה במרכז בעתיד.

של היחידה אגב ביטול הביול שבחבילה, דרכה ניתן להתחקות אחר יישוב המקור של התווית.

ידועים מקרים בהם יחידות הדואר עשו שימוש בתוויות הריקות מטיפוס II לאורך השנים בתורת תווית קבע, ולא רק כתווית זמנית.

טיפוסי תוויות לחבילות שהיו בשימוש בשטחי הגדה המערבית (יר"ש), רצועת עזה, סיני ורמת הגולן בשנים 1967-1994. סיווג התוויות לפי טיפוסים (בעמודות משמאל לימין): טיפוס I, תווית ריקה עם מספר סידורי רץ בלבד; טיפוס II, תווית ריקה עם מספר סידורי רץ והכיתוב ישראל; טיפוס III, תווית מודפסת עם שם היישוב בכיתוב תלת לשוני אופקי; טיפוס IV, תווית מודפסת עם שם היישוב בכיתוב תלת לשוני אנכי

טיפוס IV – תווית מודפסת מהתקופה השנייה, עם כיתוב תלת לשוני של שם היישוב, אשר מודפס על התווית באופן אנכי (שם היישוב מופיע בשלוש שורות שונות). מימדי התווית: גוף התווית (החלק העליון) – 3.4/3.5 X 5.6/6.7 ס"מ. ספח התווית (החלק התחתון) – 2.2/2.6 X 5.6/5.7 ס"מ.

בנוסף לתוויות המודפסות לשימוש בשטחים, שהונפקו על ידי דואר הממשל הצבאי, הוכנסו לשימוש תוויות מודפסות מהסוג שהיה נהוג בשטחי ישראל. תוויות אלה (להלן טיפוסים V ו-VI), היו בשימוש בהתחליות יהודה ושומרון, רצועת עזה, סיני ורמת הגולן.

טיפוס V – תווית מודפסת תלת לשונית, עם שם היישוב בעברית, אנגלית וערבית. הכיתוב 'ישראל' מופיע בעברית ובאנגלית בחלק העליון.

טיפוס VI – תווית מודפסת דו לשונית (עם שם היישוב בעברית ובאנגלית), עם הכיתוב 'ישראל' בעברית ובאנגלית בראש התווית.

תוויות חבילה נוספות לפי טיפוסים (משמאל לימין): טיפוס V, תווית מודפסת תלת לשונית מן הסוג שהיה נהוג בשטחי ישראל; טיפוס VI, תווית מודפסת דו לשונית מהסוג שהיה נהוג בשטחי ישראל; טיפוס VII, שימוש בתווית מסוכנות דואר האם, תוך מחיקת השם המקורי ותיקון שם הסוכנות באופן דיני; טיפוס VIII – תווית דו לשונית עם הכיתוב 'צה"ל Z.H.L.'

התוויות המודפסות

בנוסף לתוויות הריקות, הודפסו לאורך התקופה תוויות קבע לשימוש בלעדי בשטחי הממשל הצבאי, אשר נבדלות מהתוויות שהיו בשימוש בתחומי ישראל באמצעות הכיתוב VIA ISRAEL, שפירושו 'דרך ישראל'. בטבלאות המלוות מאמר זה, מובא ריכוז של כל סוגי התוויות השונות שהיו בשימוש בשטחים אלה, הן תוויות מודפסות והן תוויות ריקות, לפי חתך של אזורים. התוויות שהודפסו לשימוש בלעדי בשטחים, נחלקות מבחינה כרונולוגית לשתי תקופות, ובשני המקרים מופיע על גביהן הכיתוב VIA ISRAEL בתחתית התווית.

טיפוס III – תווית מודפסת מהתקופה הראשונה, עם כיתוב תלת לשוני של שם היישוב – בעברית, אנגלית וערבית – אשר מודפס על התווית באופן אופקי (שם היישוב מופיע בשלוש השפות בשורה אחת). מימדי התווית: גוף התווית (החלק העליון) – 3.3/3.5 X 6.8 ס"מ. ספח התווית (החלק התחתון) – 2.9/3.1 X 6.8 ס"מ.

וריאציות שונות לשימוש בתווית החבילה מטיפוס II: בתמונה העליונה, שימוש ללא ציון שם בית הדואר, בחבילה שנשלחה באמצעות דואר נע רמת הגולן ב-17.5.1982. בתמונה התחתונה, שימוש בתווית זאת עם השלמת שם בית הדואר בכתב יד בחבילה מגבעת זאב, 20.6.1984

תוויות חבילה מטיפוסים שונים שהיו בשימוש בשכם: תווית מטיפוס IV (מימין) ולצדה תווית מטיפוס III

בתווית זאת בראשית התקופה (על פי חבילה מ-1969), ולאחר מכן בתווית מודפסת מטיפוס IV (על פי חבילות משנת 1973 ו-1978). ברמאללה ככל הנראה נעשה שימוש לאורך שנים אלה בתווית מטיפוס IV בלבד. המכנה המשותף ליישובים אלה הוא שימוש בתוויות מודפסות לאורך זמן.

ניתן ללמוד מהמספר הסידורי הרץ של התוויות על היקף משלוח החבילות בכל יישוב. למשל, מדיר דיבואן שבהרי בית אל ידועה חבילה עם תווית מספר 0001 מ-23.2.1969, וחבילה נוספת מ-1978 עם תווית חבילה 0023, עדות לנפח המשלוחים הנמוך ביישוב. שימוש מינימאלי יותר בשירות החבילות ניתן למצוא בעיירה סלפית שבהרי השומרון, ממנה ידועה חבילה עם התווית 0002 מ-1969, וחבילה עם התווית 0008 מ-1978. בשונה מהן, בטווח השנים 1969-1978 נרשם בעיר רמאללה נפח תעבורה של 2,605 חבילות (כלומר ממוצע שנתי של כ-260 חבילות), על פי חבילה מ-1969 עם תווית מספר 1,653, וחבילה מ-1978 עם המספר 4,257.

תוויות מודפסות חריגות – בנוסף לתוויות שתוארו לעיל, נמצאו מספר תוויות חריגות: תוויות ששם בית הדואר המודפס עליהן נמחק ובמקומו נכתב בית דואר אחר באופן ידני (טיפוס VII) ותוויות עם הכיתוב 'צה"ל Z.H.L.' (טיפוס IIX).

תווית חבילה דו לשונית חריגה מטיפוס IIX (שם היישוב בעברית ובאנגלית בלבד – כפי הנראה הדוגמה הידועה היחידה) על חבילה שנשלחה מקריית ארבע בתאריך 11.3.1979. התוספת 'צה"ל Z.H.L.' הופיעה ככל הנראה בהתנחלויות יהודה ושומרון בתקופה המוקדמת. למטה, כרטיס חבילה שימושי פנים ארצי בשטחי הממשל הצבאי לאחר 1967 (טיפוס A2)

תווית חבילה מודפסת (טיפוס III) עם המספר 0001 על חבילה שנשלחה ב-23.2.1969 מדיר דיבואן (המופיע גם כדיר דבון בחלק מהחותמות). על כרטיס חבילה אלה, מהטיפוס המיועד לחו"ל, הוטבעה חותמת בצרפתית בשני טיפוסים, המציינת כי הטופס הוא מטעם הממשל הצבאי

תוויות חבילה לפי חתך אזורי

להלן מספר דוגמאות לתוויות החבילה השונות לפי חתך אזורי, בליווי טבלאות עזר לפי יחידות הדואר. במסגרת זאת נתייחס לתחומים: אזור הגדה המערבית – היישובים הערביים; יישובי רמת הגולן; יישובי רצועת עזה וסיני (באופן חלקי); אזור יהודה ושומרון – ההתנחלויות וקווי הדואר הנע.

אזור הגדה המערבית – היישובים הערביים

עם פתיחת בתי הדואר בערים הגדולות במרוצת 1968-1969, הוכנסו לשימוש תוויות מודפסות מטיפוס III. בהמשך, עם הרחבת הפעילות הכלכלית ביישובים הגדולים (רמאללה ובית לחם), הוכנסו לשימוש תוויות חדשות, מטיפוס IV. בסלפית, בקלקיליה ובדיר דיבואן, נעשה שימוש בתווית מודפסת מטיפוס III לאורך השנים (על פי חבילות שנדגמו בטווח השנים 1969-1978), אולם בבית סחור נעשה שימוש

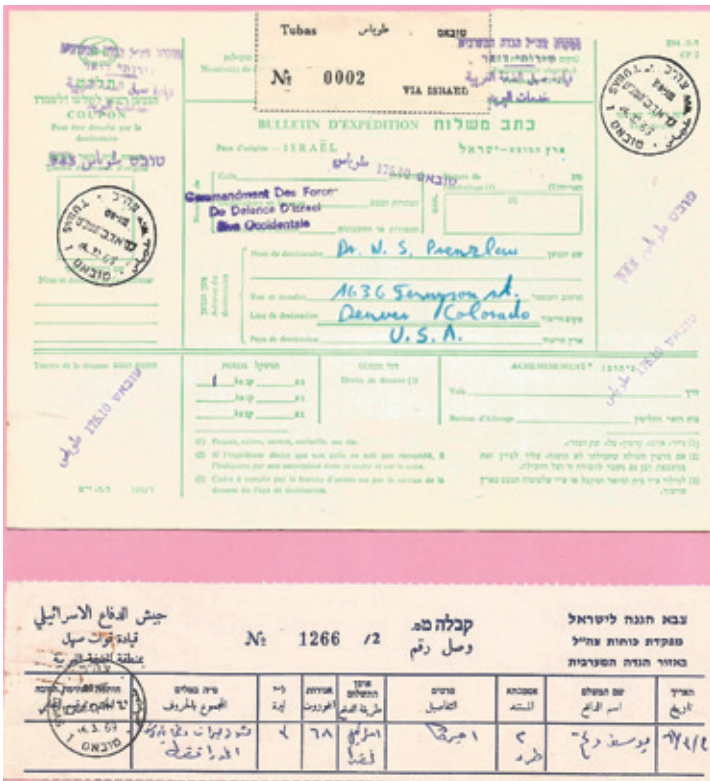

חבילה מטול כרם הנושאת תווית חבילה ריקה עם מספר סידורי רץ בלבד (טיפוס I), 11.4.1973. בחבילה מוקדמת יותר מטול כרם, משנת 1969, מופיעה תווית מודפסת (טיפוס III) עם המספר הסידורי 0066. מקרה דומה של מעבר מתווית קבע מודפסת לתווית ארעי ריקה ידוע גם משכם, וייתכן כי הגורם לכך נבע בשל מחסור בתוויות. נציין כי בשני המקרים התווית המודפסת שימשה עבור חבילה שנשלחה בדואר האוויר, ואילו התווית הריקה הופיעה בחבילות מקומיות, וניתן להעלות את ההשערה כי תוויות ריקות שימשו עבור חבילות מקומיות בחלק מיחידות הדואר (ידועים לנו מקרים בהם נעשה שימוש בתוויות ריקות בעת מחסור בתוויות רישום)

אזור הגדה המערבית - יישובים ערביים כפריים*

ביישובים הקטנים, אשר נפתחו במרוצת 1968-1969 ואילך, הוכנסו לשימוש תוויות ריקות, עם מספר סידורי בלבד (טיפוס I). סוכני הדואר השתמשו במגוון שיטות לציון שם היישוב, ובמקרים שונים לא טרחו לציון את שם היישוב. בין השיטות לציון שם היישוב על גבי התווית:

1. ציון שם היישוב באופן ידני באנגלית בלבד - למשל ביישובים דורה, יטה, עראבה, טובאס ועוד.
2. ציון שם היישוב באופן ידני בערבית בלבד - למשל בתרקומיא.
3. ציון שם היישוב באופן ידני בערבית ובאנגלית - למשל בבית אומר ובחווארה.
4. 'קשירת' התווית ליישוב באמצעות הטבעת חותמת הדואר הרגילה, אגב השימוש בה לצורך ביטול הביול שעל החבילה - למשל בסינג'יל, דאהירייה וביתוניא.
5. הטבעת חותמת גומי של מנהל הסניף על גבי התווית - בענבתא ובדיר אל גוסון.

כרטיס חבילה ישראלי מבויל למשלוח בחו"ל שהוסב למשלוח בשטחי הממשל הצבאי עם תווית חבילה ריקה (טיפוס I) מיטה עם חותמת קוד מגומי של מנהל הדואר, 19.6.1973

מקרים בהם מופיעות תוויות ריקות ללא הוספת שם היישוב על גבי החבילה ידועים מחלחול, סילוואד, א־טייבה, קבאטיה, יעבד, עזון ומיישובים נוספים. כמו כן, ישנם מקרים בהם אזל מלאי התוויות המודפסות, ובאופן זמני נעשה שימוש בתוויות ריקות, למשל בשכם ובטול כרם.

* ראוי לציון כי יש להסתייג מקביעת מסקנות נחרצות מתוויות חבילה ריקות ביישובים הכפריים ביו"ש. הימצאותם של מספרי חבילות עוקבים מעידה על שימוש חד פעמי למטרות פילאטליות, ופריטים אלה אפוא אינם משקפים את המצב העובדתי בפועל. על כן, היישובים הכפריים מהם ידועים פריטים עם מספרי חבילות עוקבים - המטילים ספק על היותם משקפים באמנות את ההיסטוריה של בתי הדואר - סומנו בסיומן שאלה לאחר שמם.

סוגי תוויות למשלוח חבילות בפנים הארץ – יישובים ערביים (ערים וכפרים) בגדה המערבית

שם היישוב	טיפוסי תוויות ידועים	הערות
חברון	III	1969-1978 מודפסת 128-367
בית אומר	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב בערבית ובאנגלית
דאהיריה	I ?	תווית ריקה ללא שם היישוב
חלחול	I ?	תווית ריקה ללא שם היישוב
תרכומיא	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב בערבית
דורא	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית
יטא	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית
בית לחם	III IV	סטטיסטיקה: תוויות 3134-4004, בשנים 1969-1978
בית ג'אלה	III IV	סטטיסטיקה: תוויות 0077-0276, בשנים 1973-1978
בית סאחור	III IV	סטטיסטיקה: תוויות 0395-1181, בשנים 1973-1978
יריחו	III	סטטיסטיקה: תוויות 0032-0306, בשנים 1969-1978
רמאללה	III IV	סטטיסטיקה: תוויות 1653-4257, בשנים 1969-1978
אל בירה	III	סטטיסטיקה: תוויות 0090-0001, בשנים 1969-1978
ביר זית	III	סטטיסטיקה: תוויות 0100-0006, בשנים 1973-1978
דיר דיבואן	III	סטטיסטיקה: תוויות 0023-0001, בשנים 1973-1978
סינג'ל	I	תווית ריקה, קשירת שם היישוב בתווית באמצעות חותמת הדואר
סילוואד	I	תווית ריקה ללא שם היישוב
ביתוניה	I	תווית ריקה, קשירת שם היישוב בתווית באמצעות חותמת הדואר
א-טייבה	I	תווית ריקה ללא שם היישוב
שכם	I III IV	תווית ריקה ללא שם היישוב (זמני?)
ג'נין	III	סטטיסטיקה: תוויות 0031-0131, בשנים 1969-1978
טול כרם	I III	תווית ריקה ללא שם היישוב (זמני?)
קלקיליה	III	סטטיסטיקה: תוויות 0010-0098, בשנים 1969-1978
סלפית	III	סטטיסטיקה: תוויות 0008-0002, בשנים 1969-1973
דיר אל גוסון	I III	טיפוס I: תווית ריקה עם חותמת גומי של מנהל הסניף
ענבתא	I III	טיפוס I: תווית ריקה עם חותמת גומי של מנהל הסניף
עתיל	I III	טיפוס I: תווית ריקה ללא שם היישוב
קבאטיה	I ?	תווית ריקה ללא שם היישוב
עראבה	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית
סילת'אד'דאהר	I III	טיפוס I: תווית ריקה ללא שם היישוב
יעבד	I III	טיפוס I: תווית ריקה ללא שם היישוב
חוארה	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית וערבית
קיפל הרית	I ?	תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית
טובאס	I III	טיפוס I: תווית ריקה עם שם היישוב באנגלית
עזון	I ?	תווית ריקה ללא שם היישוב

הערה: כל המקרים בטבלה זאת מתייחסים לשנת 1978 ולחותמות דואר עם התוספת 'צה"ל', פרט ליישובים המופיעים תחת ההערה 'השערה'.

שירותי דואר (נע), מרצועת עזה וסיני ומהתנחלויות יהודה ושומרון (לרבות שירותי דואר נע).

חלקו השני של המאמר יופיע בגיליון הבא, ויכלול פירוט על סוגי התוויות למשלוח חבילות בפנים הארץ מיישובי רמת הגולן (לרבות

ערכים בולאיים באנציקלופדיה החופשית "ויקיפדיה"

בין הערכים שחיבר רימר ניתן למנות את: הנפקה כוללנית, יום הופעת בולי בוואריה הראשונים, צמד שונים, דואר אחיד בפני, גיליונית זיכרון – תביע 1960, בולי המנדט שלא הונפקו, מעטפת בנוויל, בול ללא ערך נקוב, בול מסירה מאוחרת ועוד כהנה וכהנה. כיוון שוויקיפדיה במהותה היא אנציקלופדיה למען העם הנכתבת על ידי העם – הקורא לא יוכל לחפש ערכים לפי שמות מחבריהם. עם זאת, ניתן להגיע לערכים שפרסם רימר באמצעות עמוד המשתמש שלו, שם מפורטים שמות הערכים הרבים שכבר פרסם והערכים המתוכננים לפרסום בעתיד. ניתן להגיע לעמוד של רימר באמצעות הקלדת הביטוי "משתמש: RimerMoshe" (במילה אחת, ללא רווחים וכולל נקודותיים), בשורת החיפוש של ויקיפדיה או של גוגל.

משך שנים רבות מהווה **משה רימר** דמות מפתח בנושאי הדרכה בולאית והפצת הידע הבולאי לציבור. לזכותו נזקפים מפעלי הסברה בולאיים רבים, לרבות בלוג פופולארי, שנים ארוכות כעורך 'שבל', ניהול ההדרכות בתערוכות הבולים האחרונות בארץ, פרסום הגדה של פסח ומגילת אסתר בולאיים ועוד. בנוסף לאלה, בחודשים האחרונים החל רימר להותיר טביעת אצבע אישית על ויקיפדיה העברית. האנציקלופדיה החופשית משמשת רבים מעמנו בחיי היומיום להרחבת אופקים והקניית ידע, באופן נגיש ומהיר. החלטתו של רימר לתרום מהידע הרב שצבר במשך השנים, ומיכולותיו הדידקטיות הגבוהות, מקפיצה את הרמה של האנציקלופדיה החופשית בערכים בולאיים, שהיו קודם לכן לוקים בחסר, ובמקרים רבים כלל לא היו קיימים בשפה העברית.

החלטתו של רימר להרים את הכפפה נושאת עמה בשורה לבולאות הישראלית, שכן ויקיפדיה מהווה מקור ידע להמונים, והודות לערכים אלה החשיפה לבולאות בישראל תגדל. נציין כי ויקיפדיה פועלת באופן שמוביל את הקוראים להיחשף לערכים שונים, גם במקרים שלא חיפשו ערך בולאי מסוים באופן ישיר. הטקסט המופיע בערכים שונים כולל בתוכו קישורים והפניות לערכים ששםם מוזכר בטקסט, ולבטח מתנדבים אחרים בוויקיפדיה ידאגו לקשר בין הערכים הקיימים לערכים הבולאיים שחיבר רימר. כמו כן, בוויקיפדיה קיימת האפשרות לקרוא "ערך אקראי", שהינה פופולאית בקרב קוראים רבים, ומשולה לפתיחה אקראית של אחד מכרכיה של אנציקלופדיה מודפסת, מבלי צורך מעשי במידע כלשהו, אלא כדי להרחיב אופקים.

כבוד גדול לישראלים בתערוכת הבולים "PRAGA 2018"

ארבעת אספני הבולים שייצגו את ישראל בתערוכת הבולים העולמית "PRAGA 2018", שהתקיימה בפראג בחסות האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה-FIP) בין התאריכים 15-18 באוגוסט, הגיעו להישגים גבוהים במיוחד. יואל סלוצקי, מוטי קרמנר ויעקב צחור זכו לראשונה במדליית זהב גדולה והדי פיבל שידרג את האוסף שלו לרמת מוזהב גדול.

להלן רשימת האוספים הזוכים:

- יואל סלוצקי – "תעריפים ונתיבי העברה בפלשתינה 1927-1948".
- יעקב צחור – "בולי צרס המנוקבים, צרפת 1871-1878: תעריפים, נתיבי העברה וחומות הדואר".
- מוטי קרמנר – "שירותי הדואר בביירות שבלבנון עד שנת 1918".
- הדי פיבל – "חרדצ'אני: ההנפקה הראשונה של צ'כוסלובקיה".

מתוך אחד הערכים שחיבר רימר

יצוין כי בחלק נכבד מן המקרים, הודות לרימר הגרסה העברית עשירה ומקיפה יותר מהגרסאות המקבילות בלועזית – לרבות הערכים באנגלית – עניין המקנה לוויקיפדיה העברית יוקרה רבה. באופן טבעי, עם הזמן חלק מערכים אלה יתורגמו לאנגלית על ידי מתנדבי האנציקלופדיה, והחשיפה לערכים אלה תגדל משמעותית.

רשמים מתערוכת המסגרות הבודדות בסלובניה

מאת: ד"ר אליעזר (לס) גלסמן, נציג ישראל בתערוכה

- ולדימיר ברדיצ'בסקי – "שימוש בבולי צדקה עבור תכתובות דואר ברוסיה הסובייטית" – זהב
  - ד"ר לס גלסמן – "מוזמביק והמלחמה האנגלו-בורית" – זהב
  - ברוך ויינר – "שבויי מלחמה ערביים במלחמת העצמאות" – זהב
  - פאולו דואק – "המלך פלה" – מוזהב
- בטקס הפלמרוז הוענק הפרס המיוחד ששלחה ישראל לתערוכה, מודל כסף מסוגן של ירושלים, למציג מאוסטריה.
- במהלך ימי התערוכה הסתובבתי ברחובות העיר קראן כשהכיפה לראשי, והייתי גאה לייצג את ישראל. מצאתי כי הסלובנים הם אנשים חמים, ידידותיים ומסבירי פנים.

בד רב נפל בחלקי להתמונות בפעם השנייה לנציג מדינת ישראל ב"OsnoOkno" – תערוכת בולים של מסגרות בודדות בהשתתפות בינלאומית, הנערכת אחת לשנה. התערוכה הנוכחית הייתה השמינית במספרה. מלבד המציגים הסלובניים, נטלו בתערוכה חלק מציגים מקבוצת האלפים האדריאטיים וממדינות יוגוסלביה לשעבר, בהן מקדוניה, סרביה, בוסניה והרצגובינה, רפובליקת סרפסקה וקרוואטיה, לצד מציגים מגרמניה, אוסטריה, הונגריה וישראל.

תערוכה זאת, המהווה במה ומסגרת למציגים המתמחים בתחום המסגרת הבודדת, התקיימה בין התאריכים 7-16 בספטמבר 2017, בבית פרסון שבמוזיאון גורניסקה בעיר קראן. זוהי עיר עתיקה הממוקמת במרכז סלובניה, הרביעית בגודלה במדינה, אשר מתהדרת בבתים צבעוניים וברובע עתיק שנשמר במקורו מאז ימי הביניים. התערוכה אורגנה על ידי אגודת בולאי סלובניה, במימון הדואר הסלובני.

תודה על תרומת בולים לנוער

- לראובן פרגר, מירושלים
- לנח לוי אפשטיין, מהרצליה
- לנעמי וינראוב, מהרצליה – כולם ביחד לזכר מריאן ועקב לוי אפשטיין
- לאלי אילן, מהרצליה
- למשפחת בכר, מחולון
- לקוליה בודסקי, מתל-אביב – לזכרו של רוני בודסקי ז"ל
- למשפחת קאשי, מתל-אביב – לזכרו של רודי לוטבק ז"ל
- לאבי זלינגר, מתל-אביב – לזכר ריקה ומוניק זלינגר ז"ל
- למורין ז'קס, מקריית טבעון
- למיכה דורון, מירושלים
- לפנחס מרקס, מנהריה – לזכר ההורים ריכרד ולוטה מרקס ז"ל
- לולדי פיש, מבתים
- למשה בורשטיין, מירושלים
- לאלי זמודיאק, מתל-אביב – לזכר ציפורה זמודיאק ז"ל
- למשפחת גולדנברג-רויזמן, מקיבוץ יסעור – לזכרה של דורה גולדנברג רויזמן ז"ל
- ליורם לוביאניקר, מתל-אביב
- לאורית וינברג, מעתלים
- לעודד דגן, מחיפה
- למרים קובנר, מירושלים – לזכרם של פישל מקובר ז"ל ואבן מיכאל ז"ל

חזית בית פרסון בעיר קראן בו נערכה תערוכת המסגרות הבודדות

כשם שבולים אינם מכירים גבולות, בהיותם הוצים אוקיינוסים וימים בכל רחבי תבל, כך מערך הנציגים, השופטים והמציגים של המדינות המשתתפות, התגבש לכדי משפחה אחת, ונרקמו קשרים ברמה הבולאית והאישית.

הישגי המציגים הישראלים

במהלך טקס הפלמרוז שחתם את התערוכה קצרו המציגים הישראלים את ההישגים הבאים:

- יהודה קליינר – "תשלום מראש ודברי הבולים הראשונים" – מדליית זהב עם פרס מיוחד

בולים לקיץ

מאת: הן ברש

הוא: משיכת טרף, פיתוי בן/בת זוג, הרתעת אויבים ועוד. רוב היצורים צולמו במעמקי הים, שם שוררת חשיכה תמידית, אולם נמצא גם המקום להציג גחלילית זוהרת.

דואר האמריקאי הנפיק לאחרונה שתי סדרות מעוררות עניין של בולים מן המניין.

ב-20 ביוני 2018 הנפיקו שירותי הדואר האמריקנים סט מרהיב ביופיו של בולים באווירה קיציית תחת השם Frozen Treats – תענוגות קפואים (ובתרגום חופשי: חטאים קפואים...). מדובר בסדרה המונה עשרה בולים ייחודיים, שבהדפסתם נעשה שימוש בצבעי מים. בכל בול מופיע צמד ארטיקים צבעוניים ומעוררי תחושת קיץ של שמש, ים, חוף, מים, חום, אבטיח ועוד. לא רק שהצבעים יפים, אלא שאם מגרדים אותם הם מדיפים ניחוחות חביבים המזכירים קיץ.

בחודש פברואר השנה הונפק בארצות הברית גיליון בולים המציג יצורים זוהרים. כל בול מציג יצור המפיץ אור – כל אחד וסיבותיו

איל"ת - אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

Ayelet - The Israeli Association for Thematic Philately

איל"ת היא עמותה המאגדת בולאים מכל הארץ, האוספים בולים ודברי דואר על פי נושא.

* חברי איל"ת מקבלים את פרסומי האגודה:

<< חוברת "נושאון" - יוצאת לאור ארבע פעמים בשנה. במידע בולאי על אספנות נושאית, נושאי איסוף וחומר בולאי;
<< עיתון "שובל" של התאחדות בולאי ישראל.

ranb2000.wix.com/ayelet

* מפגשי חברים והרצאות פעם בחודש.
* מכירות פומביות לחברי האגודה בלבד.
* הדרכה וסיוע מקצועי לתצוגה בתערוכות בולים בארץ ובחו"ל.
* הזכות להנות משרותי הספרייה הבולאית העשירה של התאחדות בולאי ישראל.

ניתן לקרוא חומר נוסף באתר איל"ת בכתובת הבאה או באמצעות QR-Code:

בולאים צעירים בבית הספר "בן גוריון"

תצוגת אלבומי הבולים של הבולאים הצעירים מוצגת לראווה ב"פינת הבולאות" בבית הספר. בצד השמאלי, איורי הבולים ש"עניצבו" התלמידים לרגל שנת השבעים לעצמאות ישראל

ב מסגרת השעות הפרטניות בבית הספר היסודי "בן גוריון" בגן יבנה, נלמד תחום אשר היה שכיח יותר בימי ילדותנו, ובשנים האחרונות אנו מנסים להחזירו אל קדמת הבמה. העיסוק בבולאות מקנה לילדים ידע באמצעות חקר וגילוי ומעודד חשיבה יצירתית. באמצעות הלימוד הבולאי, ניתנת לילדים האפשרות להכיר את מורשת ישראל, תולדות הציונות והמדינה, נופיה, החי והצומח בה וגם עולמות רחוקים, מנהגים ותרבויות. באמצעות החוג הושרשו הרגלים חיוביים לילדים, אשר לבטח ילוו אותם בהמשך חייהם. בין הרגלים אלה ניתן למנות התמדה, ריכוז, ניקיון, התבוננות ותשומת לב לפרטים ודקויות. לדברי המורות רויטל אמסלם ורז דנין, המובילות את חוגי הבולאות בבית הספר, "הפרויקט העשיר את ידע התלמידים בלימוד תהליכי עיצוב הבולים וייצורם, תוך חקר הנושא ואיסוף בולים מהארץ והעולם".

במסגרת החוג "עניצבו" התלמידים בולים לרגל ציון שנת השבעים למדינת ישראל והציגו אותם בגאון בפינה שהוקדשה לשם כך במרחב הציבורי בבית הספר. מהלך זה הצריך מהתלמידים מקוריות והבנה, והטביע בהם את אהבת הארץ והמדינה בדרך יצירתית ומהנה. על פי דברי הילדים משכבות ג' וד' אשר לקחו חלק בחוגים הבולאיים בבית הספר: "אנחנו לומדים דרך הבולים הרבה דברים, איך מייצרים אותם ואיפה, ומה היה הבול הראשון. והכי כיף שאנחנו אוספים בולים".

בקשה להתקבל כחבר בהתאחדות בולאי ישראל

אני החתום מטה מבקש בזה לקבלני כחבר/ה בעמותת התאחדות בולאי ישראל ומתחייב בזה לציית לתקנות ולהחלטות העמותה, הועד הפועל והנהלה. אני מצהיר/ה כי אני אזרח/ית ישראלית ו/או תושב/ת ישראל ובוגר/ת. אני מתחייב לשלם את דמי החבר המגיעים ממני במועדם כל זמן חברותי בעמותה, אלא אם כן אחליט לפרוש מן העמותה מכל סיבה שהיא, ואז אודיע על כך בכתב להנהלת העמותה.

שם: _____ ת' לידה: _____ ת.ד.: _____
 מען - רח', מס' בית, ישוב, מיקוד: _____
 כתובת למשלוח דואר: _____
 טלפון בבית: _____ נייד: _____ דוא"ל: _____
 תאריך: _____ חתימה: _____

החלטת הנהלה:

הוחלט לקבל/לדחות את הבקשה להצטרפות בישיבת הנהלה מיום _____ בשם העמותה _____

דמי חבר לשנה: 100 ₪
 דמי חבר לשנתיים: 180 ₪ ושי בולאי בשווי של 50 ₪
 דמי חבר לשלוש שנים: 270 ₪ ושי בולאי בשווי של 75 ₪

התאחדות בולאי ישראל ת.ד. 3301 תל אביב, 6103201,
 טלפון: 03-6295547, פקס: 03-5259716, דוא"ל: ipf@netvision.net.il

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות: מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

9/4/2018

לצה"ל בהצדעה A SALUTE TO THE IDF

1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2485
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2486
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2487
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2488
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2489
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2490
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2491
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2492
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2493
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2494
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2495
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2496
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2497
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2498
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2499
1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2500
20.80	80.00	80.00	80.00	נש 40	סדרה
		88.00			☒

9/4/2018

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל MEMORIAL DAY 2018

1.30	5.00	5.00	5.00	נש 2.50	2483
		7.00			☒

9/4/2018

70 שנה לעצמאות ישראל ISRAEL - 70 YEARS OF INDEPENDENCE

2.50	10.00	10.00	10.00	נש 5.00	2484
		12.00			☒

9/4/2018

פרחי אביב – גיליונית זיכרון
SPRING FLOWERS – SOUVENIR SHEET

10.00	40.00	40.00	40.00	20.00 ₪	2506ss
		42.00			✉

9/4/2018

70 שנה לתעופה האזרחית בישראל
70 YEARS OF CIVIL AVIATION IN ISRAEL

5.80	23.20	23.20	23.20	11.60 ₪	2501
		25.20			✉

9/4/2018

פרחי אביב – קונטרס
SPRING FLOWERS – BOOKLET

65.60	32.80 ₪	2505b
-------	---------	-------

9/4/2018

פרחי אביב
SPRING FLOWERS

2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2502
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2503
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2504
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2505
8.40	32.80	32.80	32.80	16.40 ₪	סדרה
		36.80			✉

כולם מוזמנים להרצאה בנושא:

”סטאלין בראי הבולאות”

המרצה: אריה שוהם
בתאריך: 13.09.2018 בשעה 18.00 (יום חמישי)
במועדון בולאי כפר סבא
בבית רייזל, רחוב גאולה 12 כפר סבא
הכניסה ללא תשלום

27/5/2018

ירושלים של זהב – נעמי שמר
JERUSALEM OF GOLD – NAOMI SHEMER

2.50	10.00	10.00	10.00	5.00 ₪	2512
		12.00			✉

27/5/2018

ירושלים של זהב – גיליונית זיכרון
JERUSALEM OF GOLD – SOUVENIR SHEET

30.00	15.00 ₪	2512ss
32.00		✉

27/5/2018

ירושלים של זהב – גיליונית זיכרון בלתי מנוקבת
JERUSALEM OF GOLD – SOUVENIR SHEET

הגיליונית הודפסה במהדורה מוגבלת וממוספרת של 3,000 עותקים והוענקה כשי לרוכשי קטלוג "אליפות העולם בבולאות ישראל 2018"

200.00 ₪	100.00 ₪	2513imp
----------	----------	---------

27/5/2018

70 שנות מדינה – בקומיקס ובקריקטורה
ISRAEL IN COMICS AND CARICATURE – 70 YEARS

1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2507
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2508
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2509
3.90	15.00	15.00	15.00	7.50 ₪	סדרה
		17.00			✉

27/5/2018

חדשנות בצה"ל
INNOVATION IN THE IDF

1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2510
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2511
3.40	13.20	13.20	13.20	6.60 ₪	סדרה
		17.20			✉

27/5/2018

**תווית דוארמט – הרכבת הקלה "אליפות העולם
בבולאות ישראל 2018"
ATM POSTAGE LABEL – THE LIGHT RAIL
"WSC ISRAEL 2018"**

תב6	2.50 ₪	8.00
-----	--------	------

27/5/2018

**תווית דוארמט – 70 שנה לעצמאות ישראל
ATM POSTAGE LABEL – 70 YEARS OF INDEPENDENCE**

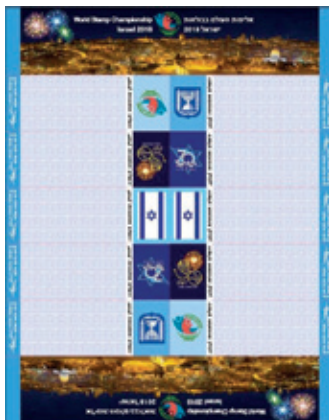
תב7	2.50 ₪	8.00
-----	--------	------

תוויות מאו"ר

27/5/2018

**"אליפות העולם בבולאות ישראל 2018"
"WORLD STAMP CHAMPIONSHIP ISRAEL 2018"**

גיליון מיוחד שהונפק לקראת התערוכה והורכב מ-10 תוויות. בגיליון זה ישנן 5 תוויות שונות – שתיים מכל סוג

תב18	2.50 ₪	8.00
------	--------	------

27/5/2018

**המנורה – מן המקדש לסמל מדינת ישראל
THE MENORAH – FROM THE TEMPLE TO ISRAEL'S
NATIONAL SYMBOL**

2514ss	20.00 ₪	40.00
		42.00

גרסה בלתי מנוקבת של הגיליונית נמכרה ב"אליפות העולם בבולאות ישראל 2018", כחלק מאלבומית שהכילה גם את "מזכרת הזהב" ואת גיליונית הזיכרון הרגילה. האלבומית הודפסה במהדורה מוגבלת של 1,999 עותקים

תוויות ביול

תוויות דוארמט

9/4/2018

**תווית דוארמט – קטרי קיטור
ATM POSTAGE LABEL – STEAM LOCOMOTIVES**

תב104	2.50 ₪	8.00
-------	--------	------

27/5/2018

**תווית דוארמט – קטרי דיזל
ATM POSTAGE LABEL – DIESEL LOCOMOTIVES**

תב105	2.50 ₪	8.00
-------	--------	------

9/4/2018
חותמת יום הופעה
פרחי אביב

9/4/2018
חותמת יום הופעה
לצה"ל בהצדעה

9/4/2018
חותמת יום הופעה
70 שנה לעצמאות ישראל

9/4/2018
חותמת יום הופעה
יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

20/4/2018
חותמת אירוע
70 שנה להכרזה על הקמת מדינת ישראל

16/4/2018
חותמת אירוע
100 שנות אנרגיה בישראל

9/4/2018
חותמת יום הופעה
קטרי קיטור

9/4/2018
חותמת יום הופעה
70 שנה לתעופה האזרחית בישראל

27/5/2018
חותמת יום הופעה
70 שנות מדינה - בקומיקס ובקריקטורה

27/5/2018
חותמת יום הופעה
ירושלים של זהב

27/5/2018
חותמת אירוע
אליפות העולם בבולאות 70 שנה לישראל

10/5/2018
חותמת אירוע
שירות הביטחון הכללי 70 שנה

27/5/2018
חותמת יום הופעה
70 שנה לעצמאות ישראל

27/05/2018
חותמת יום הופעה
המנורה - מן המקדש לסמל מדינת ישראל

27/5/2018
חותמת יום הופעה
חדשנות בצה"ל - הגנת סייבר

27/5/2018
חותמת יום הופעה
חדשנות בצה"ל - כיפת ברזל

29/5/2018
חותמת אירוע
אליפות העולם בבולאות
לצה"ל בהצדעה

28/05/2018
חותמת אירוע
אליפות העולם בבולאות
חדשנת בישראל

27/05/2018
חותמת יום הופעה
אליפות העולם בבולאות
ישראל 2018

27/5/2018
חותמת יום הופעה
קטרי דיזל

הספרייה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל

מה 1 ביולי 2016 הספרייה תהיה פתוחה לקוראים
בימי חמישי בין השעות 09:00-15:30.
השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -
לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל': 03-6295547

31/5/2018
חותמת אירוע
אליפות העולם בבולאות
יום ירושלים

30/5/2018
חותמת אירוע
אליפות העולם בבולאות
קומיקס בישראל

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

מכירות פומביות של: בולים, מעטפות, גלויות, אוטוגרפים,
שטרות ומטבעות ישראל והעולם, יודאיקה ושואה.
בואן בלעדי לאביזרי ואלבומי "LINDNER" גרמניה

כתובתינו: דיזינגוף סנטר, תל אביב קומה 2 חנות מס': B-245
ת.ד. 23274 תל אביב, מיקוד: 61231
שעות פתיחה: א-ה: 9:30-19:00, ו': 9:30-15:00
Website: www.romanoauctions.com
Email: Romanostamps@gmail.com
טלפון: 03-5250119
טלפון/פקס: 03- 5282790

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוטג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בולי דן DAN'S STAMPS

- World and Topical Packets חבילות לפי נושאים ומדינות
  - Foreign Complete Sets סדרות שלמות מכל העולם
  - Special Offers - 1 of a kind lots מבצעים
  - Mixtures On & Off paper תערובות
  - Stockbooks אלבומים
- הזמנות דרך אתר האינטרנט טל: 08-9702943
 מחירים נוחים Reasonable Prices
<https://danc525.wixsite.com/danstamps>

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, בולי הרשות הפלסטינאית

**מבצע אלבום 30 דף שורות שקופות רקע שחור
 תוצרת גרמניה LEUCHTTURM**

יבואן פסי HAWID

**ח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871, ת.ד. 3059 תל אביב 6103001
 טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com**

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים, זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים
 נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
**אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
 טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
 email: stamps.center@gmail.com**

GAFNY'S STAMPS HOLYLAND

Israel And Foreign Stamps
 Judaica - Banknotes

CELL: 052-5306315
 TEL: 03-5287543

בולי גפני הולילנד

בולי ישראל וחו"ל התקופה התורכית ושלטון המנדט

תל אביב דיזנגוף סנטר

ולדי פיש

הערכת שווי אוספי בולים, שטרות ומטבעות קנייה ומכירה
 הערכת שווי ללא עלות בבית הלקוח
 טלפון: 054-6511897
 רחוב מרחביה 4 תל-אביב
 Email: fishstamps1988@gmail.com

אליק רינק

בולים ומטבעות קונה ומוכר

**רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 3554,
 טל 03-6297192, פקס 03-5255131,
 מען: 03-5227922**

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
 ממחר הגדול בארץ!!
 דיזינגוף סנטר ת"א חנות 224,
 טל/פקס: 03-5251552,
 דוא"ל: motib51@smile.net.il

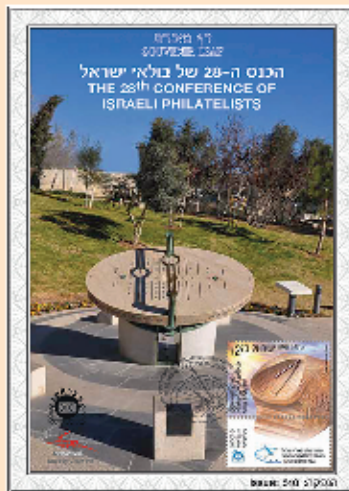
Talia Stamps
 Moshe Ahraim Awad
 Mobile: 972523315322
 Telephone: 97237301142
 moshe.aharon39@gmail.com
 American Philatelist Member No. 220304
 Member of Israel Philatelic Federation
 Member of Association of Israel Stamps
<http://www.delcampe.net/stores/awad>
 Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.
 רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231
 טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145
 Email: sherman77@013.net.il

ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

1. קטלוג בולי ישראל עדכני 2016-1948 - 60 ש"ח (55 ש"ח לחברי התאחדות בולאי ישראל).

2. חדש: "ימי הפורים האלה" - מגילת אסתר בולאית - 45 ש"ח (40 ש"ח לחברי הב"י).

3. ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:

א. כרך I - Official Postal Services - חדש - 250 ש"ח (220 ש"ח לחברי הב"י).

ב. כרך II - חלק 2 - Nahariya, Rishon Le Zion, etc. - 220 ש"ח (200 ש"ח לחברי הב"י).

ג. כרך III - Israel Foreign Postal Links - 100 ש"ח (80 ש"ח לחברי הב"י).

4. חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:

א. HLP 117-118 ה. HLP 126-127

ב. HLP 119-120 ו. HLP 128-129

ג. HLP 121-122 ז. HLP 130-131

ד. HLP 125

מחיר כל חוברת 90 ש"ח. לחברי הב"י 20 ש"ח בלבד.

5. דפי מזכרת

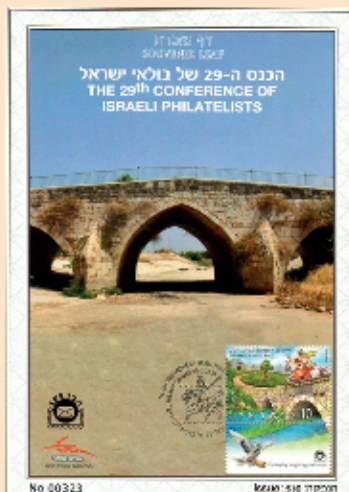
דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, ראו דוגמאות בצדי המודעה - 60 ש"ח (55 ש"ח לחברי הב"י). כנס 15 - 100 ש"ח.

6. חוברות קודמות של "שבל"

5 ש"ח לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 - 50 ש"ח (במידה שישנן במלאי).

7. עודפי ספרות מהספרייה

קטלוגים "מיכל" מהדורה או שתיים אחרות, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחול'ל וכד', הכל במחירים נוחים.

תשלום במזומן,
בהמחאות אישיות,
בהמחאות דואר
או ב-PAYPAL.
לא מקבלים תשלום
בכרטיסי אשראי.
נא להוסיף דמי משלוח.

